

Puheeni kirkolliskokouksessa kaudella 2016-2020

Janne Kaisanlahti

Painettu Rovaniemellä 2020

Olen koonnut tähän kirjaseen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen täysistunnoissa istuntokaudella 2016-2020 pitämäni puheenvuorot. Samaiset puheet löytyvät toki kirkon kotisivuilta, mutta tähän ne on nyt koottu kaikki yhteen, varustettuna kulloistakin

Ajattelen, että niiden henkilöiden, joiden rohkenen toivoa pohtivan esim. allekirjoittaneen äänestämistä helmikuun 2020 kirkolliskokouksen vaaleissa, voi olla kiinnostavaa tutustua siihen, millaisia asioita olen käsitellyt luottamustehtävässäni kuluneiden neljän vuoden aikana.

Tietenkään puheenvuorojen pitäminen ei ole ainoa tapa vaikuttaa kirkolliskokouksessa. Eikä se, kuinka paljon tai vähän yksittäinen edustaja puhuu, ole koko totuus hänen aktiivisuudestaan. Keskeinen vaikuttamistyö tapahtuu tietysti kokoussalin ulkopuolelle, kuten päätöksenteossa yleensäkin. Käytävä- ja ruokasalikeskustelut ovat tärkeitä, kuten myös virallisemmat valmistelupaikat, eli esim. valiokuntakäsittely.

Itse olen saanut toimia tähän mennessä kaksi kautta kirkon lakivaliokunnassa. Kaudella 2016-2020 siellä käsiteltiin mm. hyvin mittava kirkkolainsäädännön kokonaiskodifiointi, jossa vanha kirkkolaki ja kirkkojärjestys – eli kirkon toiminnan juridinen perusta – käytännössä kirjoitettiin uusiksi.

Valiokuntakeskustelut ovat kuitenkin luottamuksellisia eikä niistä voi kertoa eteenpäin. Mitään järkevän suurien paljastuksia sieltä ei olisi kyllä kerrottavanakaan, lähinnä kuivahkoa pykälien tarkastelua ja erilaisten tulkintavaihtoehtojen punnintaa.

Kun sanotaan, että kirkossa niin paljon riidellään, niin on hyvä muistaa, että esimerkiksi tämä vuosi valmisteltu kirkkolain uudistus hyväksyttiin lopulta yksimielisesti, ilman ainoatakaan äänestystä yhdenkään pykälän kohdalta. Se, että asia oli hyvin valmisteltu niin teologiselta kuin juridiselta kannalta tarkasteltuna, uskoakseni vaikutti tähän suuresti.

Esimerkiksi tästä asiasta en käyttänyt yhtään puheenvuoroa salissa. Mielestäni valmistelutyö oli tehty niin

perusteellisesti, että se riitti. Teologiset ”sudenkuopat” oli myös perattu niin tarkoin, että kaikki kokousedustajat saattoivat äärimmäisistä liberaaleista äärimmäisiin konservatiiveihin hyväksyä esityksen yksimielisesti.

Täysistuntojen puheenvuorot ovat näkyvä ja pöytäkirjoihin jäävä osa työskentelyä. Kaikki salissa käytetyt viralliset puheenvuorot kirjoitetaan sellaisenaan pöytäkirjoihin, ja ovat sieltä kaikkien luettavissa. Uskon, että ne palvelevat tulevaisuuden historioitsijoita myös ajankuvana siitä, millaisia näkökulmia ja teologisia virtauksia luterilaisessa kansankirkossa näitä kuluneina neljänä vuotena vaikutti.

Kuluneen nelivuotiskauden olin mukana myös kirkon valitsijamiehissä. Tässä toimielimessä tärkein tehtäväni oli uuden kirkon kansliapäällikön valinnan valmistelu, kun edellinen kansliapäällikkö Jukka Keskitalo valittiin Oulun hiippakunnan piispaksi. (Myös minä olin häntä äänestänyt.) Uudeksi kansliapäälliköksi valittiin lopulta kirkkoneuvos Pekka Huokuna.

Edellä mainitun kirkkolainsäädännön kokonaisuudistuksen (1/2018) lisäksi olen ollut mukana laatimassa kirkon *lakivaliokunnan mietintöjä* seuraaviin asioihin:

- kirkon viranhaltijoiden eroamisiän nostaminen 70 vuoteen (1/2016)
- arkkipiispan valintatavan muuttaminen (2/2016)
- lääninrovastin valintatavan muuttaminen (3/2016)
- kirkon viranhaltijoiden työsuhteisiin liittyvien eräiden säännösten muuttaminen (1/2017)
- seurakuntavaalisäännösten muuttaminen (2/2017)
- tietosuojaalainsäädännön edellyttäminen muutosten tekeminen (2/2018)
- nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden kehittäminen (1/2019)
- alistussäännösten purkaminen (2/2019)
- kirkkolakiuudistuksen täydentäminen (3/2019)
- kummien minimimäärän vähentäminen (4/2019)

- kirkolliskokouksen uusi työjärjestys (5/2019)
- kirkkohallituksen uusi ohjesääntö (6/2019)
- kirkon laintarkastustoimikunnan uusi ohjesääntö (7/2019)

Kaikki nämä asiakirjat löytyvät kirkon Internet-sivuilta.

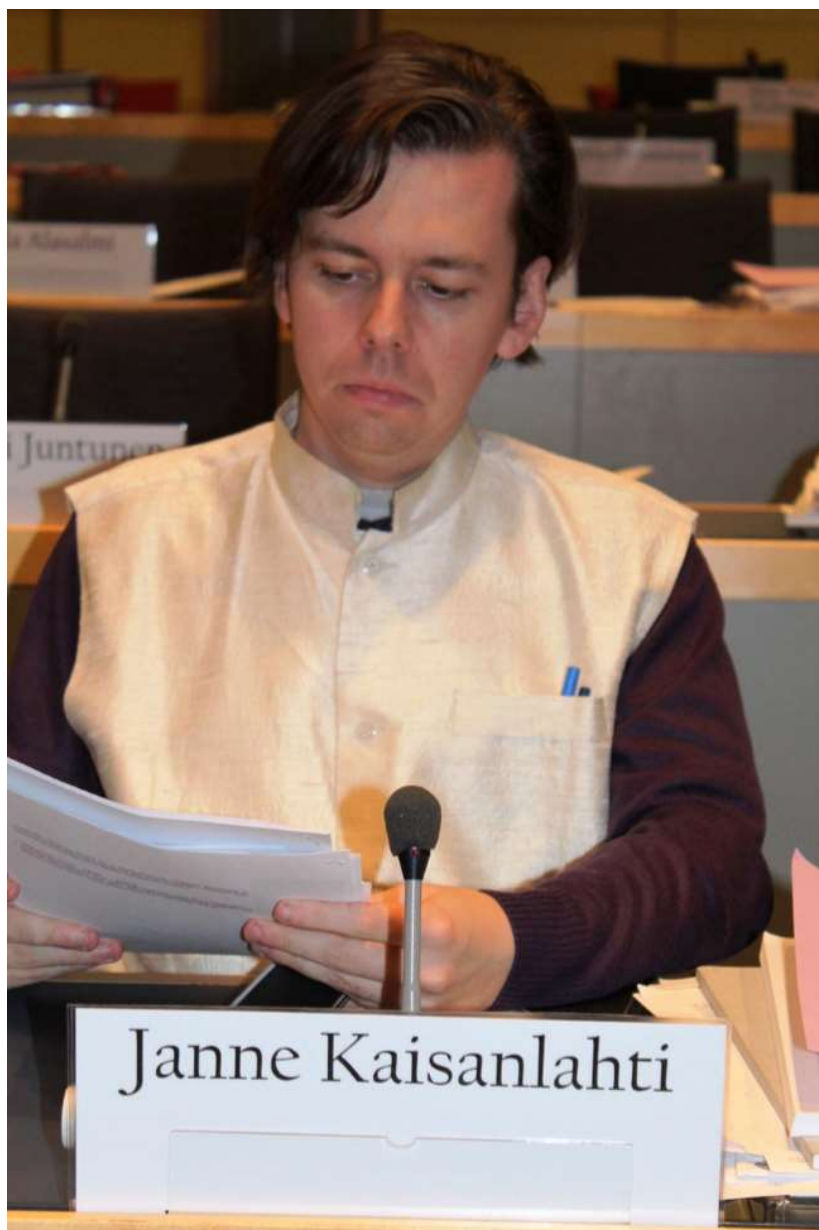
Tämä kirjanen sisältää siis kuluneiden neljän vuoden aikana kirkolliskokouksen täysistunnoissa pitämäni puheenvuorot.

Kirjan lopussa olen julkaissut koko kahdeksan vuoden kirkolliskokouksen tähän asti toimimaltani ajalta tekemiäni pieniä kaunokirjallisia muistiinpanoja ja tunnelmakuvia kokousviikkoihin liittyen. Osa näistä ajatelmista on julkaistu jo edellisestä kirkolliskokouskaudesta kertovassa kirjassani *Toimintani kirkolliskokouksessa 2012-16*. Lopussa on myös muutamia lainauksia aikaisemmalla vaalikaudella 2012-16 pitämistäni puheenvuoroista sekä joitakin aikanaan kirjoittamiani runoja, joissa koetan ilmentää hengellistä ajattelua ja maailmankuvaani.

Kiitän kaikkia niitä, jotka ovat vaaleissa antaneet minulle vajavaisena, syntyisenä ihmisenä luottamuksen ja ainutlaatuisen mahdollisuuden ja etuoikeuden saada olla vaikuttamassa luterilaisen kansankirkkomme päätöksentekoon.

Kemijärvellä, 20.1.2020

Janne Kaisanlahti

Kirkolliskokouksen järjestäytymisestä/ otteita blogistani

8.5.2016:

Olen Turussa kristillisellä opistolla. Huomenna alkaa kirkolliskokous, uuden nelivuotiskauden ensimmäinen kokousviikko. Kiitän äänestäjiäni luottamuksesta ja pyydän esirukouksia työlleni, jota teen puutteeni ja syntisyyteni tiedostaen, mutta edelleen luottaen siihen, että Herra voi käyttää meitä vajavaisia työkalujakin valtakuntansa työssä. - Muistan lämmöllä monia niitä yhteistyötovereita, joiden kanssa istuin täällä edelliset neljä vuotta ja jotka eivät ole enää edustajina.

9.5.2016:

Monia vanhoja tuttuja on täällä tavannut, mutta paljon uusiaakin, joihin on mielenkiintoista tutustua. Onhan tämä läpileikkaus Suomen Siionista. Haikein mielin ajattelen monia yhteistyötovereitani, joita ei täällä enää ole, joka vapaaehtoisesti luopuneena tai vaaleissa pudonneena. Mutta Herran kansahan ei koskaan iäksi erkane, lohduttaudutaan sillä!

Olen ainoa vaaleilla valittu lappilainen tällä kertaa. Viimeksi meitä oli peräti kolme, mutta nyt edustajat keskittyivät Pohjanmaalle. Jos kaikki lappilaiset olisivat tulleet lappilaisten ehdokaslistalle, olisimme saaneet ainakin kaksi läpi. No, kansanvalta on puhunut ja näillä mennään.

Lisäksi Saamelaiskäräjät saavat toki lähettää oman edustajansa tänne, mutta nyt heidän edustajansa ja varaedustajansa ovat molemmat poissa, eli minä edustan yksin koko laajaa Lapinmaata. Viime kaudella edustaja oli hyvä yhteistyötoverini, pitäjänneuvos Veikko Guttorm Utsjoelta.

Ohjelmassa on ollut toistaiseksi lähinnä alkavan nelivuotiskauden järjestäytymiseen liittyviä asioita.

Tärkeitä valintoja olivat kirkolliskokouksen varapuheenjohtajien valinnat sekä valiokuntapaikkojen lukumäärästä päättäminen. Kaikista äänestettiin. Valiokuntapaikkoja ei vielä jaettu, vaan viralliset päätökset tehdään huomenna. Esitykset saatiin valitsijamiesten kokouksessa kyllä valmiiksi.

Koska arkkipiispa on aina puheenjohtaja, on kirkolliskokouksen varapuheenjohtajille tärkeä tehtävä vaaleilla valittujen edustajien valitsemina vastuuhenkilöinä kirkolliskokouksen työskentelyn järjestelystä ja etenemisestä. Edelliset pitkäaikaiset varapuheenjohtaja Timo Sahi ja Kaisa Rönkä eivät ole enää kirkolliskokouksessa.

Valitsijamiehet, joiden tehtävä on valmistella monia henkilövalintoja, kuten kirkkohallituksen ja valiokuntien valinnat, kokoontuivat illalla. Oma hiippakuntani eli Oulun hiippakunta antoi minulle luottamuksen olla Pauli Niemelän ja Tuula Okkonen ohella yksi kolmesta valitsijamiehestä. Kokouksen luottamuksellisista keskusteluista en voi tässä kertoa, mutta ei-köhän sieltä esitys kohtuullisella työllä tule

Itse pyrin pääsemään ensisijaisesti lakivaliokuntaan, jossa olin edelliskaudenkin. Ei siihen vaikuta tungosta olevan.

10.5.2016:

Kirkolliskokous on valinnut valiokunnat, jotka valmistelevat kirkolliskokoukselle tulevia asioita. Itse jatkan lakivaliokunnassa, jossa olin jo edellisen kauden. Sinne ei ollut suurta kilpailua. Valiokunta hoitaa juridista säädösvalmistelua ja intohimot ovat yleensä muualla. Olen tyytyväinen, että voin jatkaa tehtävässä. Onhan minulla lakimiehen koulutus ja kun täällä on vain viisi lakimiestä, niin ihan hyvä, että heidät kaikki sijoitettiin samaan valiokuntaan.

Edessä meillä on kirkkolain kodifointityö suurena hankkeena, nyt ensimmäisinä asioina mm. kirkon eläkeikää koskevat säädökset sekä arkkipiispan valintatavan muuttaminen.

Valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin edelleen laamanni Antti Savela esitykseni perusteella. Eräissä valiokunnissa suoritettiin puheenjohtajavalinnasta äänestyksiä ja yhdessä valinta kuulemma syntyi tasatuloksen jälkeen arvalla. Lakivaliokunnassa kuitenkin puheenjohtajan valinta oli yksimielinen.

Kirkkohallituksen vaali suoritetaan myöhemmin ja niissä valinnoissa onkin monenlaisia latauksia. Toivottavasti saamme palapelin kasaan!

Puheeni kirkolliskokouksessa:

9.5.2016

Ensimmäisen varapuheenjohtajan vaali kaudeksi 1.5.2016 - 30.4.2020

Arvoisa puheenjohtaja. Kuten näissä edellä olevissa puheenvuoroissa ovat monet todistaneet, on täällä varmasti useita hyviä ehdokkaita, joilla kaikilla on omat ansionsa. Luultavasti myös näiden edellä lueteltujen henkilöiden lisäksi olisi useita hyviä henkilöitä, jotka kykenisivät nämä sinällään vaativat varapuheenjohtajan tehtävät hoitamaan.

Olen itse lähestynyt tätä asiaa kuitenkin siitä näkökulmasta, mikä rooli toisi itse kunkin lahjat parhaiten kirkolliskokoustyön palvelemiseen. Varapuheenjohtajahan osittain myös menetetään täältä salikeskustelusta. Hänen tärkein tehtävänsä on huolehtia kokouksen teknillisestä johtamisesta.

Ajattelen omalta kohdaltani sillä tavalla, vaikka en itse enää nuoreksi itseäni tunnekaan, mutta ilmeisesti tämän porukan nuorinta joukkoa kuitenkin ja kuvittelen, että minun kaltaisen ihmisen paikka olisi olla dynaamisesti ottamassa osaa salikeskusteluun ja sitä kautta uskon, vaikka omalta pieneltä osaltani, voivani paremmin antaa viestiä myös kirkon nuorille.

Varapuheenjohtajaksi koen nyt olevan tilausta kokeneelle naiselle, jolla tieto on kypsynyt taidoksi lukuisten eri luottamus-tehtävien, kuten oman kotiseurakunnan kirkkovaltuuston puheenjohtajuuden sekä useiden vaativien vastuu- ja luottamus-asemaa edellyttävien kunnallisten ja maakunnallisten toimien kautta. Eikä ole vahingoksi sekään, jos on lääkärin ammatissa saanut syvällisen kokemuksen erilaisten ihmisten kohtaamisesta.

Ajattelen myös näinä aikoina, jolloin kirkkomme yhtenäisyys kohtaa haasteita ja meillä on monia hyvin vaikeitakin asioita edessä näiden neljän vuoden aikana, että tällainen maltillisen kirkon keskitien edustaja voisi olla puheenjohtajistossa

tarpeen. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi esitän siis Seija Kuikkaa. Toiseksi varapuheenjohtajaksi kannatan Johannes Leppästä. Kiitos.

*Tämä puhe oli minulle vaikea kauden ensimmäiseksi puheen-
vuoroksi. Ystäväni Katri Korolainen oli Seija Kuikan
vastaehdokkaana. Pidän Kattrista todella paljon ihmisenä ja
olemme tehneet myös kirkon piirissä yhteistyötä, mm. edellisellä
kaudella olimme tekemässä aloitetta isospankista, jossa nuoria
voidaan lähettää rippileireille eri puolille maata.*

*Kuitenkin Katri on teologisesti hyvin kaukana minusta;
hänet valittiin voimakkaasti liberaaliteologiaa edustavan Tul-
kaa Kaikki -liikkeen listalta kirkolliskokoukseen, ja hän kuuluu
poliittisesti Vihreään Liittoon. Ymmärsin, että hänen valin-
taansa alettaisiin lehdistössä ja luultavasti myös kirkon omassa
liberaaliteologian kyllästämässä viestinnässä markkinoida kir-
kolliskokouksen teologisena linjanvetona.*

*Seijan tunsin myös pitkältä ajalta. Edellisellä kaudella
olimme estämässä seurakuntien pakkoyhtymämallia, jossa Seija
piti linjansa jämeräsi kovassa paineessa. Kuntaliiton valtuus-
tossa olimme puolestaan kaataneet sääntöuudistuksen, jossa
Kuntaliiton valtuustoon ei olisi päässyt läpi enää pienempien
puolueiden edustajia. (Esim. KD ei olisi saanut ketään läpi.)
Vaikka meitä keskustalaisia syytetään, että rohmuamme itsel-
lemme kaiken, niin tässä kuitenkin puolustimme kaikkien
puolueiden tasapuolista edustusta.*

*Sitä paitsi mietin, mikä on varapuheenjohtajan tehtävä ja
rooli kirkolliskokouksessa. Enkä ole Seijankaan kanssa varmasti
kaikesta samaa mieltä, mutta hän tuntui kuitenkin ”keskitien
kulkijalta” kirkolliskokouksessa.*

*Tämän kokemuksen perusteella esitin Seijaa, joka tulikin
valituksi äänin 61-46. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin
Johannes Leppänen 69 äänellä, Pertti Rajala sai 35 ääntä ja
Katri Korolainen 3 ääntä.*

Yksi edustajakollega lähetti äänestyksen jälkeen kännykkääni viestin, jossa paheksui, että olin tukenut Seijan valintaa. Eipä tuo haitannut. Toimin omantuntoni mukaan.

Joka tapauksessa minulla oli hieman paha mieli, että olin vastustanut ystäväni Katrin valintaa. (Vaikka luultavasti hänkin olisi äänestänyt minua vastaan vastaavassa tilanteessa.) Hän käveli käytävällä minua vastaan heti äänestyksen jälkeen. Kysyin, olemmeko vielä kavereita, mihin hän vastasi myöntävästi ja halasimme. Vieläkin ajattelen Katria lämmöllä.

11.5.2016

Arkkipiispan vaalitapaa koskevien kirkkolain ja kirkon vaalijärjestyksen säännösten muuttaminen (Kirkkohallituksen esitys 1/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Aluksi totean edellisen puhujan puheenvuoroon, että ymmärrän oikein hyvin ne huolet, joita siinä esitettiin ja sen tuskan, että äänimäärä olisi pienempi toisiin henkilöihin verrattuna. Samalla on todettava, että kyllä arkkihiippakunnan valtavan suuri ylliedustus säilyy, vaikka tämä ehdotus menisi läpi.

Edellisellä kirkolliskokouskaudella ainakin käytäväkeskusteluissa oli esillä tämä arkkipiispan valintatavan muuttaminen. Siitä ei kuitenkaan tehty aloitetta, koska kirkkohallituksen esitystä tiedettiin odottaa. Vaalitavallahan on, kuten varmasti moni teistä minua paremmin tietää, hyvin suuri merkitys vaalin tulokseen.

Esimerkiksi edellisessä, vuonna 2010 käydyssä arkkipiispan vaalissa ehdokasasettelu ja vaalin eteneminen oli hyvin jännittävää. Varsinkin toinen äänestyskierros. Vaalissa tuolloinen Turun piispa Kari Mäkinen sai 593 ääntä ja vastaehdokas Helsingin yliopiston dogmatiikan professori Miikka Ruokanen sai 582 ääntä. Kirkkohallituksen esityksen mukaan valitsijoista 74 % oli Turun arkkihiippakunnasta ja nyt meille tuossa joku

tunti sitten esiteltiin, että tämä prosenttiluku olisi vielä suurempi, jos vaali käytäisiin tänään.

Tämä antaa turkulaisille vahvan kotikenttäedun valintaan ja helpottaa suuresti myös turkulaisten ehdokkaiden kampanjointia. Suurin osa Suomen luterilaisen kirkon hiippakunnista voisi siis päätyä valinnassaan toiselle kannalle, kuin tämä yksi hiippakunta, voimatta ratkaista vaalia.

Arkkihiippakunnan yliedustus äänissä varmaankin vaikutti viimeksi myös ehdokasasetteluun, sillä vaalin seitsemästä ehdokkaasta peräti kolme tuli tuolloin arkkihiippakunnan alueelta, piispa ja kaksi kirkkoherraa. Lisäksi mukana oli kaksi muuta piispaa, lähetysseuran johtaja sekä yksi teologian professori.

Ymmärrän nykyisen vaalitavan muodostumisen johtaneen historiallisen kehityksen ja perusteet arkkihiippakunnan seurakuntien sekä arkkipiispan välisen yhteyden säilymiseksi. Arkkipiispahan ei ole meillä mikään piispojen piispa, vaan hänelläkin on omat vastualueensa, nämä tietyt seurakunnat. Kuitenkin samalla täytyy muistaa, että Turun hiippakunnassa on nykyään, ja on ollut jo pitkään, toinenkin piispa. Tämän toisen piispanviran olemassaolo tukee myös edellytyksiä arkkipiispan vaalitavan laajentamiselle.

Arkipiispa ei ole kirkon johtaja. Ymmärränkin jos joku sanoo minulle, että eihän arkkipiispaa tarvitse valita kuin paavi, mies ja ääni - tai kardinaali ja ääni -periaatteella. Arkkipiispalla on kuitenkin hyvin paljon näkyviä, kirkon johtamiseen liittyviä ja arkkihiippakuntaan kuulumattomia tehtäviä. Ne määräytyvät aseman puolesta. Tiedämme, että tällaisia ovat esimerkiksi kirkolliskokouksen ja kirkkohallituksen puheenjohtajuudet.

Jos nämä tehtävät on jatkossakin määrä pitää arkkipiispan virkaan kuuluvina automaattisesti, niin väistämättä on kysyttävä, eikö valinnan tulisi olla tasapuolisesti koko Suomen edustajien, eikä vain yhden hiippakunnan käsissä.

Lisäksi arkkipiispa on tärkeä kirkon äänenkäyttäjä. Tämä on näkynyt arkkipiispojen kantojen vahvana medianäkyvyytenä

jo pitkän aikaa historiassa ja myös siinä, että nämä näkemykset tulkitaan helposti kirkon viralliseksi kannaksi, vaikka ne edustaisivatkin vain kulloisen viranhaltijan henkilökohtaisia mielipiteitä.

Edellisellä kaudellani täällä kirkolliskokouksessa sain osakseni enemmän tai vähemmän hienovaraista vihjailua siitä, kuinka toiseksi nuorimpana kirkolliskokousedustajana olen kuitenkin vastustamassa kaikkia hyviä, uusia, moderneja ja raikkaita esityksiä. Olen ottanut onkeeni ja haluan minäkin nyt kehittyä uudistushalusempaan suuntaan. Olen tässä asiassa liberaali.

Toivon tämän asian jatkokäsittelyssä rohkeutta irrottautua historian jäänteistä ja kehittää arkkipiispan vaalia tasa-arvoisemmaksi siten, että äännet jakautuvat tasapuolisesti koko Suomen alueelta. Toimintaympäristön muuttuessa kirkonkin on voitava muuttaa rakenteitaan. Vaikka kirkon sanoma, usko ja oppi ovat tietysti muuttumattomia, niin kirkon on eletävä ajan haasteisiin vastaten.

Arkkipiispan rooli – varmasti olette kaikki samaa mieltä – ei enää ole se sama kuin silloin, kun tämä virka vuosisatoja sitten syntyi ja kehittyi Suomen Siioniin. Roolin muuttuminen on tunnistettukin, koska tällainen kirkkohallituksen esitys on tehty. Siitä lämmin kiitos kirkkohallitukselle. Nyt vain tarvitaan rohkeutta riittävien johtopäätösten tekemiseksi.

En totisesti halua leimautua turkulaisten oikeuksien vastustajaksi, mutta mietin, onko Herran vuonna 2016 enää perusteltua pitää koko Suomen arkkipiispan valinta lähes yksinomaan turkulaisten käsissä. Vaikka tiedostan, että hänen vastualueeseensa kuuluukin osa Turun arkkhiippakunnan seurakunnista ja että tältä sinällään kunnia-arvoiselta Turun seudulta on kirkon ja yleensäkin Suomen sivistyksen historia lähtenyt.

Varapuheenjohtajia valittaessa keskusteltiin siitä, ketkä meistä voisivat olla kirkon kasvot. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittu edustaja Seija Kuikka totesi

kiitospuheenvuorossaan mielestäni hienosti ja tehtävän vaativaa nöyryyttä osoittaen: "Minä en ole kirkon kasvot. Te kaikki olette." Näinhän se on. Jokainen kirkon vastuunkantaja on kirkon käyntikortti ja jokainen kristitty on viides evankeliumi, usein ainoa, johon joku eläessään tutustuu niistä evankeliumeista.

Mutta ajattelen, että arkkipiispan vaikutus kirkossa ja laajemmin suomalaisessa yhteiskunnassa on niin merkittävä, että valintatapa on perusteltua muuttaa tasa-arvoisemmaksi ja demokraattisemmaksi. Emerituspiispa Gustav Björkstrandin asiaa koskevassa selvityksessäkin tullaan siihen lopputulokseen, etteivät vaihtoehdot, joissa arkkihiippakunnan äänestäjät saavat edelleen enemmistön, tule tyydyttämään kokonaiskirkon toiveita.

Toivon ennakoluulotonta asennetta tämän asian käsittelyssä. Kiitän kirkkohallitusta hyvästä esityksestä, mutta pelkään, että se on vielä riittämätön. Kiitos.

Kirkossamme arkkipiispan vaalissa enemmistö valitsijoista tulee Turun hiippakunnasta. Tähän on historialliset syynsä, sillä ennen arkkipiispa oli samalla myös Turun hiippakunnan piispa. Nyt Turussa on oma piispansa ja ainoastaan pieni osa Turun hiippakunnan seurakunnista on arkkipiispan kaitsennassa. Arkkipiispan työstä suurin osa on koko kirkon työtä ja se, mitä hän lausuu, mielletään kirkon kannaksi.

En malttanut olla tuomatta esiin korpeamistani sisikunnassani, kun ajattelin, että tasapuolisella ääntenjakaumalla lappilaislähtöinen professori Miikka Ruokanen olisi valittu entisen Turun piispa Kari Mäkisen sijaan aikanaan arkkipiispaksi.

Tietenkin turkulaisille on vaikea luopua siitä, että heillä on suuri vaikutusvalta. Mutta onko sille mitään perustetta? Turkulaisten osuutta äänioikeutetuista saatiinkin vähennettyä sääntelyssä, mutta he valitsevat edelleen yli puolet arkkipiispan vaalin valitsijoista.

12.5.2016

Seurakuntavaalien ajankohdan siirtäminen ja sähköinen ää- nioikeutettujen luettelo (Hiippakuntavaltuustoesitys 3/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän lapualaisia hyvästä esityksestä ja jos mahdollista, niin vaalitoimitustahan on toki hyvä yksinkertaistaa. Minustakin tämä sähköinen ääniluettelo on ihan hyvä työkalu, mutta sen mahdolliset kustannukset tulee kyllä siten valmisteluvaiheessa selvittää huolella.

Yleensäkin seurakuntavaaleihin käytettyjen rahojen hintalaatusuhdetta on syytä varmasti tarkastella aika kriittisesti, kun muistaa vaikka tuossa taannoin käytyjen seurakuntavaalien mit-tavan, mutta sanomaltaan hieman onton kampanjan, joka lopulta ei valtakunnalliseen äänestysaktiivisuuteen ainakaan positiivisesti vaikuttanut.

Sitä voi pohtia tietysti, että onko isänpäivä huono vaali-päivä, mutta kuten edellinen puhuja, korostaisin ennen kaikkea ennakoöänestysten kehittämistä äänestysaktiivisuuden nostamisessa.

Tuolla entisessä kotiseurakunnassani Kemijärvellä toimme äänestyspaikat pariin paikalliseen kauppaan, sairaalaan, vanhainkotiin, toisen asteen oppilaitoksiin ja erilaisiin maaseu-tukyliin. Ehdokkaat ja ehdokaslistatkin hieman kampanjoivat. Seurauksena äänestysprosentti nousi 14,6%:sta 23,5%:een ja en-nakkoäänestys sai sellaisen suosion, että peräti 82,7% äänestäjistä kävi äänestämässä ennakkoon.

Mitä sitten yleensä sähköiseen äänestyskseen ja tämmöi-seen nettivaaliin tulee, niin muistutan, että edelliskaudella tätä asiaa aika laajasti ja perusteellisesti käsiteltiin ja kannattaa tu-tustua niitä koskeviin mietintöihin. Sieltä kyllä käy ilmi, että tämän nykyisen vaalitavan säilyttämisen puolesta löytyy sangen lukuisa joukko hyviä perusteita. Kiitos.

Kyse oli Lapuan hiippakuntavaltuuston esityksestä, jonka mukaan seurakuntavaalien ajankohta siirretään pois

isänpäivästä (mikä tapahtuikin) ja otetaan käyttöön sähköinen äänioikeutettujen luettelo.

12.5.2016

Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta (Edustaja-aloite 3/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Kysyn, että onko kirkossa selvitetty viime vuosina mitään niin paljon, kuin tähän asiakokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä? Edustajat Niemelä ja Ansaharju perustelivat tämän asian hyvin. Kannatan raukeamista ja jos kuitenkin päädytään tämän asian käsittelemiseen, niin vietäköön se perustevaliokuntaan. Täällä on kysytty, millaisen viestin annamme kirkosta. Todella tämä meidän toimintamme antaa viestin ja me kannamme suuren vastuun, millaisen viestin me täältä tänään annamme.

Kyse oli edustaja-aloitteesta, jonka mukaan kirkon tulisi selvittää, olisiko kirkon aiheellista luopua avioliittoon vihkimisestä.

Ajatuksena oli ilmeisesti, että kun kirkossa on erilaisia käsityksiä avioliiton määritelmästä, niin kirkko voisi päästä ongelmasta luopumalla kokonaan vihkiöoikeudestaan. Mielestäni esitys ei poistaisi mitään ongelmia, koska kuitenkin kirkolla on käsitys ja oppi avioliitosta, vaikka vihkimisen toimittaisikin joku muu kuin kirkon edustaja. Sitä paitsi kirkkohäät ovat edelleen monelle tärkeä ja arvokas perinne, jopa syy kuulua kirkkoon, kuten muutkin kirkolliset perhejuhlat.

9.11.2016

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö - Lähetekeskustelu

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Kiitän kirkon tulevaisuuskomiteaa tästä laajasta ja monia mielenkiintoisia näkökulmia sisältävästä työstä. Erityisesti kiitän siitä, että monet

nykyiset kirkkomme rakenteelliset haasteet on tässä hyvin tunnistettu, vaikka niiden syistä ja niiden johdosta tehtävistä johtopäätöksistä voimmekin sitten olla montaa eri mieltä. Otan tässä nyt esiin muutamia ajatuksia, joita tämä tulevaisuuskomitean mietinnön lukeminen minussa herätti.

Kirkkomme perusongelma löytyy mietinnön sivulta 17. Vaikka me kuinka koettaisimme ja haluaisimme tulkita tilastoja itsellemme parhain päin, niin karmea totuus on se, että yhä enemmän löytyy tästä maasta sellaisia isiiä ja äitejä, jopa luterilaisen kirkon jäseniä, jotka eivät tuo lapsiaan kasteelle. Tämä on perusongelma suorine seurauksineen. Silloin jää helposti muukin kristillinen kasvatus, seurakuntien lasten kerhot, koulujen uskonnonopetus, sikäli, kun sitä kohta enää muutenkaan saa tarjota, ja tähän asti kirkon menestystarinana pidetty rippikoulu.

Jäsenkehityksestä puhuttaessa on tästä kasteasiasta kannettava erityistä huolta. Toimimmeko me kirkossa riittävän painokkaasti tästä asiasta opettaessamme, kun saamme kirkon edustajina palstatilaa julkisuudessa, niin kuinka paljon me tätä kysymystä muistamme vai käytämmekö energiaa mieluummin johonkin muuhun. Jos tämä kehityssuunta ei muutu, niin muutamassa sukupolvessa tämä Suomi on pakanamaa. Mutta tietysti uskotaan, rukoillaan ja tehdään työtä, että se kehityssuunta muuttuu. Evankeliumissa on Jumalan muuttava voima.

Sivulla 19 viitataan siihen, että kirkosta on tullut Suomessa moderni toimija, joka ottaa kantaa erilaisiin poliittisiin kysymyksiin. Hyvä niin, mutta kysyn, onko tämän yhteiskunnallisen aktiivisuuden alle jäänyt perustehtävämme ja sen esillä pitäminen tässä yhteiskunnassa erilaisen politikoinnin sijaan.

Mietinnössä on oikein tunnistettu ja korostettu se, että kirkkomme koostuu erilaisista enemmän tai vähemmän autonomisista osista, eikä se ole tiukan keskusjohtoinen hierarkia. Me eri yksiköiden toimijat voimme varmasti oppia toisiltamme, siksi olen pitänyt tärkeänä muun muassa sitä, että kirkon parissa toimivat nuoret ihmiset tutustuisivat erilaisten seurakuntien ja herätysliikkeiden toimintaan. Tärkeää olisi myös katsoa etenkin

niitä seurakuntia, joissa kirkkoon kuuluminen on näinä vaikeina-
kin aikoina pysynyt korkeana. Olisiko sieltä kenties jotain
opittavaa.

Seurakuntalaisten, maallikoiden, vapaaehtoisten rooli tu-
lee korostumaan jatkuvasti enemmän. Palkatut työntekijät ovat
jatkossa yhtä enemmän toiminnan puitteiden mahdollistajia kuin
toiminnan toimeenpanijoita. Sivulla 51 on tunnistettu niitä jän-
nitteitä, joita seurakunnissa tähän liittyvät toimintakulttuurien
muutokset voivat aiheuttaa, itsekin voisin kertoa monta esimerki-
ä, mutta en nyt käytä meidän kaikkien yhteistä aikaa siihen.

Haluan joka tapauksessa muistuttaa, että mietinnössä ko-
rostettu luottamuksen rakentaminen, uusien toimintamuotojen
etsimisessä vaatii usein hienotunteisuutta ja seurakunnan työn-
tekijöistäkin kenties astumista totuttujen menettelyjen ja oman
mukavuusalueen ulkopuolelle.

Sivulta 62 alkaen on aivan oikein korostettu seurakuntaa
kirkkomme toiminnan perusyksikkönä. Miten tärkeää olisikin,
että kirkon ensisijaiset kasvot näyttäytyisivät ihmisille juuri esi-
merkiksi tutun papin, diakonissan tai nuoriso-ohjaajan kasvoina.
Silloin kirkosta eroaminenkin olisi tunnetasolla varmasti paljon
vaikeampaa, kun jos kirkko näyttäytyy ensimmäisenä jonkun it-
selle ei-henkilökohtaisesti tutun kirkon johtohahmon tai
poliitikon kasvoina, ja kirkosta käydään netissä eroamassa, kun
joku tämän henkilön poliittinen tai teologinen mielipide ei itseä
miellytä.

Otan vielä kantaa eräisiin hallinnollisiin ja luottamuseli-
miä koskeviin kysymyksiin. Ensinnäkin pidän hyvänä, että
seurakuntayhtymissä esitetään käytäväksi kahdet vaalit jatkos-
sakin, se on demokratiaa. Se ei ole niin monimutkaista, kuin
joskus halutaan tuskailla. Niitä hylättyjen äänien määriä voidaan
kyllä vähentää äänestysteknisin keinoin, kuten olen tainnut
viime kaudella esittääkin.

Miksi ei voi olla käytössä vain yksi äänestyslappu, jossa
selväsi lukee toisen ympyrän kohdalla yhteiseen kirkkovaltuus-
toon ja toisen, että seurakuntaneuvostoon, myös värejä voidaan

käyttää niissä äänestyslapuissa. Tuolla Yhdysvalloissa on viime yönä äänestetty presidentinvaalien ohella. Näissä vaaleissa monissa osavaltioissa useissa eri henkilövaaleissa samalla lapulla ja eiköhän ne kaikki tehtävät ole siellä ihan mukavasti tulleet täytetyiksi.

Sivulla 74 esitetään itsenäisten seurakuntien kirkkoneuvostojen lakkauttamista, miksi? En löydä riittäviä perusteluita. Tulee mieleen, että no, jotakin muutosta piti nyt vain tännekin keksiä, mutta mitkä ovat hyödyt? Ei kaikkea seurakunnassa kirkkovaltuusto voi ratkaista, joten muutos voisi helposti johtaa viranhaltijoiden vallan kasvuun seurakuntien päätöksen teossa.

Samoin esitetään hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista. Pohdin yksinkertaisena ihmisenä, että onko ratkaisu kirkon ongelmiin aikana, jolloin maallikoiden vastuuta korostetaan, juuri maallikkoenemmistöisten toimielinten lopettaminen. Hiippakuntavaltuustot ovat toimineet vasta vuodesta 2004 lähtien, antaisi aika poukkoilevan kirkollisesta päätöksen teosta, jos ne nyt lopetettaisiin. Emmekö voisi vielä miettiä pikemminkin niiden roolin ja tehtävien kehittämistä mielekkäämmäksi.

Nuorten edustamisen parantamista on pohdittu useassakin kohdin, myös kirkolliskokouksen nuori edustaja käytti tästä asiasta äsken ansiokkaan puheenvuoron. Kirkkovaltuustojen yhteyteen valittavat nuorten edustajat, vähän samaan tapaan, kuin monissa kunnissa valitaan nuorisoneuvostojen edustajat kuntien luottamuselimiin, voivat tuoda nuorten näkemyksiä päätöksentekoon. Tämä on lähtökohtaisesti kannatettavaa asia. Mutta eri asia sitten on, että useimmat nuoret haluavat seurakuntaan dynaamisempia vaikutustapoja kuin istua kirkkovaltuustossa tilinpäätöstä hyväksymässä.

Kirkolliskokouksen vaaliin tehty esitys kiintiönuorten valitsemisesta kirkolliskokoukseen on sen sijaan ongelmallinen ja vähän populistinenkin ratkaisuesitys koettaa nostaa kirkon imagoa nuorten kirkkona. Parempia tapoja nuorten osallisuuden edistämiseen varmasti löytyy. Epäselväksi esityksessä jää, valitaisiinko nuori ohitse eri listojen suhdelukujen, mikä vääristäisi

äänijakauman mukaista vaalitulosta, kun kirkolliskokousta muutenkin esitetään pienennettäväksi.

Kiintiöpaikat voisivat johtaa myös siihen, ettei nuoria ehdokkaita äänestettäisi enää juuri ollenkaan, kun sanottaisiin, että valitaanhan ne muutenkin. Haluan tähdentää sitä, onko se jonkun mielestä naivia, mutta tähdennän silti, kirkon tulevaisuutta ei ratkaise se, kuinka paljon kiintiönuoria on kirkolliskokouksessa, vaan kuinka paljon tässä kirkossa on Jeesukseen uskovia nuoria.

Olin itse ehdokkaana kirkolliskokoukseen ensi kerran vuonna 2008 23-vuotiaana, en tullut valituksi, eikä se tuntunut väärältä, kun kannatus ei riittänyt. Kun tulin kotiin, sanoin äidille, että minä saan Kemijärveltä viisi ääntä, niitä yksi oli omani ja tämä toteutui, koska silloin vielä tuomiokapituli antoi seurakuntakohtaiset äänimäärät. Nyt niitä ei enää valitettavasti minulle annettu, enkä jaksanut lähteä käräjoimään, vaikka valituskelpoisen päätöksen siitä pyysin. Raamatussa kuulemma lukee, että pitää miettiä kaksi kertaa ennen kuin lähtee käräjoimään riitapuolensa kanssa.

Joka tapauksessa olisi tuntunut hieman epäreilulta, että minut olisi valittu jonkun enemmän kannatusta saaneen henkilön ohitse vähän kuin säälistä kiintiönuorena. Neljä vuotta myöhemmin 27-vuotiaana kampanjoin paremmin ja olin saanut neljä vuotta lisää kokemusta, niin seurakunnan luottamushenkilönä kuin elämästä yleensäkin ja tulin valituksi.

Kiitän mietintöä rohkeudesta parokiaalisuuskysymyksen pohtimisessa, en siihen mene nyt tässä sen syvällisemmin, totean vain, että eikö sentään parempi protestikeino ole seurakunnan vaihto kuin koko kirkosta eroaminen?

Lopuksi vielä muutama sana tästä kirkolliskokouksesta, meille niin rakkaasta toimielimestä. Mielestäni on tärkeä muistaa kirkolliskokouksen luonne ja tehtävät, kun sitä koskevaa sääntelyä kirkossa luodaan. Kirkolliskokousedustajien määrän pienentäminen johtaisi alueellisen kattavuuden ja Suomen

siionin erilaisten hengellisten piirien edustuksen vähenemiseen tässä toimielimessä. Olisiko tämä näinä aikoina hyväksi.

Eipä tästä taitaisi paljon säästöäkään tulla, kun kirkolliskokous kuitenkin kokoontuisi vastaavasti useammin ja niin sanotusti vaihtopenkille vuorollaan heitettävät piispatkin tuotaisiin kuitenkin kokoukseen läsnäolo- ja puheoikeudella. Sinällään tietysti kaikista toimielimien kokouskuluista ja yleensä kirkon edustuskuluista löytyisi varmasti paljonkin säästettävää.

Näin paavin Ruotsin vierailun jälkitunnelmissa voisi todeta, että paavi Franciscus nauttii suurta suosiota, kun hän on omalla vaatimattomalla esimerkillään näyttänyt, miten hallinnon kuluissa voidaan säästää. Meidän tunnettava suuri vastuu siitä, kun käytämme veronmaksajien rahoja. Leiviskämme hoitamisesta vastaamme heille ja viime kädessä kirkon Herralle.

Mietinnössä todetaan yhtäältä, että keskusteluja kirkolliskokouksessa pitäisi vähentää ja toisaalta sitten pitäisi istuntoviikon aikana järjestää iltakouluja, joissa keskusteltaisiin ilmeisesti niin sanotusti ohi pöytäkirjan. Minä ainakin haluan, että keskustelumme ovat mahdollisen avoimia ja tulevat myös yleisön tietoon. En myöskään kannata mitään puheenvuorojen ennakkosensuuria Englannin kirkon mallin mukaan, mihin mietinnössä on viitattu.

Hämmensi myös lukea mainintoja koeäänestyksistä ja neuvottelutauoista. Meillä päin niitä neuvottelutaukoja sanotaan juntaustauoiksi. Jos on ongelmia siinä, että kokousväki ei ymmärrä mistä äänestää, niin puheenjohtajan tehtävä on ilmoittaa äänestysmenettely ja tehdyt ehdotukset niin selkeästi, että jokainen kokousedustaja ymmärtää äänestyksen merkityksen. Siihen ei tarvita mitään kokoustaukoja, muihin asioihin voi tarvita.

Aloitteitakaan en lähtisi suoralta kädeltä karsimaan, mutta kaikkia ei tarvitse valmistella niin raskaalla koneistolla. Jos vaikka tehdään aloitteita asioista, joita on edellisillä kokouskausilla käsitelty perusteellisesti, niin pyöräähän ei tarvitse keksiä

joka kaudella uudestaan, vaan voidaan viitata aikaisempiin mientintöihin. Ei tämä maailma nyt aina niin paljon muutu.

Ehkä puheenvuoroni ylitti tämän tulevaisuuden kirkolliskokouksen puheenvuoroille esitetyn viiden minuutin maksimiajan, mutta nämä asiat halusin tuoda esille. En tämän viikon aikana ainakaan näin pitkää puheenvuoroa pidä toista. Kiitos.

Kirkon tulevaisuusvaliokunnan esitys sisälsi monia hyviä, mutta myös monia melko utopistisia ja epäkäytännöllisiä ehdotuksia. Uudistuminen on usein hyväksi, mutta se ei saa olla itseisarvo. Rakennuudistukset ovat monesti raskaita prosesseja, eikä niitä tule tehdä vain muutoksen itsensä takia.

Mainittakoon, että myös kirkolliskokouksen nuorin edustaja, tuolloin 24-vuotias Marianna Parpala, vastusti nuorten kiintiöpaikkoja kirkolliskokoukseen. Vaaleissa valitaan ne, jotka saavat eniten kannatusta, iästä, sukupuolesta yms. riippumatta. Kokonaan toinen asia on, että nuoria on kannustettava mukaan kirkon tehtäviin ja myös päätöksentekoon.

9.11.2019

Kyselytunti

Arvoisa puheenjohtaja. Kesäkuussa 2016 julkisuudessa nousi kohu kirkon lukuisien vastuuhenkilöiden edustuskuluista, jotka sisälsivät huomattavia määriä alkoholijuomien ostoja. Kyseinen kohu oli kirkolle häpeäksi ja vaikutti kirkon maineeseen.

Tämän johdosta kysyn, onko kirkon viestintästrategiassa huomioitu, miten tällaisiin kohuihin olisi syytä vastata, etteivät ne johtaisi esimerkiksi kirkosta eroamisiin, ja ollaanko kirkolliskokoukselle tai muulle kirkon toimielimelle valmistelemassa linjausta, jossa otettaisiin kantaa kirkon varoilla tapahtuvaan, muulloin kuin ehtoollisella käytettävien, alkoholijuomien ostamiseen.

Kyselytunnilla edustajat saavat esittää kirkon johtaville viranhaltijoille kysymyksiä ajankohtaisista asioista. En maltnut olla ottamatta esille suurta kohua, joka oli noussut eräiden kirkon piispojen kirkon varoilla ostamista huomattavista alkoholilaskuista. Minua sellainen suututti tavattomasti.

Tällaisilla asioilla on tietysti helppo tehdä halpaa populismia. Mutta kuitenkin minusta on niin, ettei kirkollisveroa maksavien ihmisten varoilla tule ostaa alkoholijuomia ehtoollisen ulkopuolella. Jokainen juokoon mitä haluaa, mutta maksakoon itse viinansa.

Kysymykseeni vastannut viestintäjohtaja vastasi minulle, että julkista keskustelua seurattiin, mutta ettei se vaatinut erityisiä toimenpiteitä, koska edustusmenot olivat pieniä ja kirkkohallituksen ohjeistus vieraanvaraisuudesta ”perustuu tavanomaiseen suomalaiseen, länsimaalaiseen ja ennen kaikkea protestanttiseen vieraanvaraisuuskäytäntöön, jonka punaisena lankana on kohtuus.”

Jokainen voi miettiä, kuuluuko suomalaiseen käytäntöön esim. se, että arkkipiispa Mäkinen osti seurueineen vodka-anoksi junan ravintolavaunussa aamulla ennen kello seitsemää tai että Helsingin piispa Irja Askola osti Alkosta kolme pulloa viiniä kahta lounasvierasta varten.

Iltalehden selvityksessä kävi tarkasti ilmi hyvin runsaita alkoholiostoksia pidemmältä ajalta. Seminaareissa ja piispojen neuvottelumatkalla viinejä ym. alkoholijuomia oli kulunut kirkon kustannuksella kymmeniä litroja.

Mainittakoon, ettei yksikään muu kirkolliskokousedustaja osallistunut sanallakaan tähän keskusteluun kyselytunnilla.

9.11.2019

Piispainkokouksen selonteko avioliittolain muutoksen johdosta (Piispainkokouksen kirje 1/2016) Oikeudellinen selvitys avioliittolain muutoksen vaikutuksista (Kirkkohallituksen kirje 4/2016) Keskustelumalli ja siihen liittyvä

aineisto tueksi keskusteluihin avioliitosta eri tavalla ajattelevien välillä (Kirkkohallituksen kirje 5/2016)

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärtääkseni tähänkään asti papit eivät ole suorittaneet siviilivihkimisiä, vaan kirkkollisia vihkimisiä. Olisi nähdäkseni täysin kestämatön ajattelutapa, että tämä uusi maallinen sukupuolineutraalilaki asettaisi kirkon papille joitain uusia vihkimisoikeuksia, saati velvollisuuksia.

Kirkon avioliittokanta on, kuten täällä on jo monta kertaa todistettu, täysin selvä, vaikka liberaaliteologialla sitä pyritäänkin jatkuvasti hämärtämään. Raamatun kanta avioliitosta on selvä. Kirkkomme paimenilla on nyt suuri vastuu toiminnastaan. Tällä asialla voivat olla hyvin suuret, jopa kohtalokkaat vaikutukset kansan kirkkomme tulevaisuudelle. Toivon, että jokainen tiedostaa sen vastuun. Kiitos.

Kun valtiovallan puolella säädettiin ns. sukupuolineutraali avioliittolaki, joka mahdollisti avioliiton myös samaa sukupuolta oleville pareille, vakuuteltiin, että kirkko saa tehdä vapaasti itse omat ratkaisunsa. Näin ei käytännössä kuitenkaan ollut, vaan heti lain astuttua voimaan alettiin vaatia, ettei kirkko saa jatkaa ”syrjivää” käytäntöään.

*Minusta on tuntunut todella kurjalta, miten paljon tähän asiaan on käytetty aikaa ja energiaa. Tai että miten perinteisen avioliiton kannattajat leimataan vanhanaikaisiksi ja ihmisoi-
keuksien vastustajiksi yms.*

Tuttavapiiriini kuuluu erilaisiin seksuaalivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä. Mielestäni kaikki ihmiset tulee siunata, jos he sitä pyytävät ja kaikki kodit voidaan siunata jne., mutta Jeesus itse määrittelee avioliiton Raamatussa miehen ja naisen väliseksi. Tämä suhde on ainutlaatuinen. Muunkinlaisia ihmissuhteita on, mutta ne eivät ole avioliittoja. Tästä en voi luopua, vaikka saisin kuinka paljon haukkuja tai menettäisin kuinka paljon ääniä tahansa.

9.11.2016

Arkkipiispan vaalitapaa koskevien kirkkolain ja kirkon vaalijärjestyksen säännösten muuttaminen, lakivaliokunnan mietintö 2/2016 kirkkohallituksen esityksestä 1/2016 - Ensimmäinen käsittely

Arvoisa puheenjohtaja. Vaikka arkkipiispa näyttäytyy yhä enemmän kokonaiskirkon ensimmäisenä edustajana, niin vaikea näyttää olevan siirtää arkkipiispan valintaa koko Suomen Siionin eri hiippakuntien voimasuhteet edes suunnilleen tasapuolisesti huomioivaksi. Minä ymmärrän toki sen, että ei kukaan luovu mielellään, ay-termiä käyttääkseni, saavutetuista eduista.

Olisin tämän asian käsittelyssä ollut kyllä ihan halukas kuulemaan esimerkiksi sellaisen asian, että miten Turun arkkihiippakunnan ulkopuolisilla ehdokkailla on todellisuudessa edellytyksiä ja ovatko ne samanveroisia kampanjoiden käymiseen.

No, näillä kuitenkin nyt mentiin, ja kun esitys merkitsee edes jonkinlaista kokonaiskirkon edustajien vaikutusten lisääntymistä, niin en tee vastaesitystä, olen valmis tämän hyväksymään. Jos me kaadamme nyt tämän esityksen, niin silloinhan nykyinen säätely jää voimaan. Tuen siis mietintöä, mutta samalla totean, että paavejakaan ei enää nykyään enää yksinomaan Italiasta valita.

Saimme pienennettyä arkkipiispanvaalissa turkulaisten yliedustusta aikaisempaan sääntelyyn nähden, vaikka edelleenkin heille jäi valitsijoiden enemmistö arkkipiispanvaaliin. Asiaan palattaneen varmaankin vielä tulevaisuudessa.

Asian käsittelyssä olisin toivonut, että lakivaliokunnassa olisimme saaneet kuultavaksi jonkun edellisessä arkkipiispanvaalissa ehdokkaana olleen, esim. Mikkelin piispan Seppo

Häkkisen, joka olisi voinut kertoa kampanjoinnin rakentamisesta Turun arkkihiippakunnan ulkopuolisena ehdokkaana. Tähän pyyntöön ei kuitenkaan suostuttu. Arkkipiispa Mäkitä (ja piispa Irja Askolaa) toki kuultiin, joten mielestäni vastaehdokkaana olleen Häkkisen kuuleminen olisi ollut tasapuolista.

10.11.2016

Seurakunnan luottamustehtävässä toimivan henkilön jäsenyyden säilyminen vaalikauden loppuun, yleisvaliokunnan mietintö 2/2016 hiippakuntavaltuustoesityksestä 1/2016

Arvoisa puheenjohtaja. Ymmärrän kyllä hyvin tämän hiippakuntavaltuuston esityksen, mutta jos tämä mahdollisuus toimia muun kuin jäsen seurakuntansa luottamuselimessä sallitaan, niin silloin se on kyllä sallittava myös yhtymärajojen ylitse. Muutetaan sitä rakkaat ystävät muuallakin kuin suurkaupunkiyhtymän sisällä. Mutta jos me tulevaisuudessa lähtisimme siitä, että luottamushenkilönä voi toimia vain siinä seurakunnassa, johon kuuluu, mutta seurakunnan valinta ei olisi enää pakollinen riippumaan asuinpaikasta. Silloinhan ratkeaisi myös se ongelma, joka tässä aloitteessa tai edellisessä puheessa tunnustettiin.

Turun arkkihiippakunnan hiippakuntavaltuusto oli esittänyt, että jos luottamushenkilö muuttaa seurakuntayhtymän sisällä toiseen seurakuntaan, niin hänen ei tarvitsisi kuitenkaan erota aiemman seurakuntansa luottamustehtävästä, vaan että hän saisi pysyä aiemman seurakuntansa jäsenenä ja siten ollen pitää myös luottamustehtävänsä vaalikauden loppuun asti.

Esitys on sinällään ymmärrettävä, sillä kun suurkaupungin sisällä muuttaa kaupunginosasta toiseen, niin seurakunta voi ikään kuin huomaamatta vaihtua – mutta miksi luottamushenkilöt pitäisi asettaa eriarvoiseen tai oikeammin parempaan asemaan muihin seurakuntalaisiin nähden?

Ongelma ratkeaisi, jos kirkossa olisi rohkeutta luopua parokiaalisuudesta. Eli että ihminen saisi valita, mihin seurakuntaan hän kuuluu eikä se olisi sidottu asuinpaikkaan. Tämä sisältää monia ongelmia, mutta tulevaisuudessa, jos kirkon jäsenkato yhä kiihtyy, niin tämä voisi kuitenkin olla jonkunlainen ratkaisu. Protestina ei olisikaan kirkosta eroaminen, vaan voisi erota vain seurakunnasta ja saisi liittyä itselleen mieluisampaan seurakuntaan.

2.5.2017

Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvä kokousväki! Kun tieto tämän aloitteen olemassaolosta levisi, niin olen joissakin yhteyksissä kuullut viitattavan tähän aloitteeseen kompromissina, jonka ansiosta tästä vaikeasta tilanteesta voitaisiin päästä eteenpäin. Minulle ei kuitenkaan aivan aukea, mikä sitten olisi se myönnytys, jonka kristillisen avioliittokäsityksen muuttamisen kannattajat tässä kompromississa tekisivät. Sekö, että perinteisen avioliittokäsityksen kannattajat saavat vielä toimia kirkossa? Sekö, ettei pappeja pakotettaisi vihkimään, ainakaan heti?

Tätä asiaa käsiteltäessä on helppo argumentoida tunnepitoisesti, että ketä me olemme kieltämään keneltäkään siunausta ja rukousta. Ja emmehan me olekaan. Jokaisen ihmisen, joka pyytää rukousta ja siunausta, kuuluu se saada. Jokaiselle, joka tahtoo sielunhoidollisia kohtaamisia seurakunnasta, on seurakunnan ne järjestettävä. Mutta eihän niitä olla keneltäkään ymmärtääkseni kieltämässä. Armo kuuluu kaikille.

Tässä aloitteessa on kysymys kirkon avioliitto-opetuksesta ja uskon, että riippumatta maallisesta avioliittolaista, uskonnonvapaus takaa vielä Suomessakin myös luterilaiselle kirkolle oikeuden omaan oppiinsa. Raamatun ja

yleismaailmallisen kristillisen yhteisön valtaenemmistön selkeä kanta avioliitosta on – yhden miehen ja yhden naisen välinen liitto.

Minä en ole syntynyt avioliitossa oleville vanhemmille. Silti vanhempani olivat tervetulleita kirkkoon ja seurakunnan tapahtumiin, jos sattuivat haluamaan. Minut kastettiin ja sain käydä seurakunnan kerhoa. Tuskin vanhemmillani kävi edes mielessä, että he pyytäisivät pappia siunaamaan parisuhteensa, joka ei täyttänyt kristillisen avioliiton määritelmää, kun se oli ns. avioliitto, vaikka he kirkkoon kuuluivatkin.

Tämä aloite sisältää paljon kauniita ilmaisuja, mutta siitä paistavat voimakkaasti läpi jyrkät liberaaliteologiset painotukset. On mielenkiintoista havaita, että jo aloitetekstin ensimmäisessä kappaleessa kuvaillaan kirkossa olevan huomattava määrä ihmisiä, jotka ”kristillisen vakaumuksensa mukaisesti toivovat” avioliittokäsityksen muuttamista. Sitten todetaan, että on paljon niitäkin, jotka eivät halua käsitystä muutettavaksi. Haluttiinko tällä siis sanoa, että silloin toimii jotenkin enemmän kristillisen vakaumuksen mukaisesti, jos kannattaa tämän maallisen uuden avioliittolain ulottamista kirkkoon, mutta silloin ei, jos uskoo, kuten Kristuksen kirkko on aina uskonut?

Aloitteen teologisissa perusteluissa kristinuskon ydin-sanomaa tiivistetään Raamatun lauseeseen: ”Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne.” Tärkeä asia onkin lähimmäisenrakkaus ja kristittyjen keskinäinen rakkaus. Mutta tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että Raamatun oppeja voisi muuttaa milloin mitenkään, kunhan se vain voidaan väljästi jotenkin rakkauden käsitteellä perustella.

Edelleen aloitteen teologisissa perusteissa annetaan ymmärtää, että luterilaiset tunnustuskirjat ja jopa Raamattu ovat vanhentuneita avioliittokäsitystämme määriteltäessä, ja esitetään: ”Kristittyinä meidän on luettava perinnettämme yhä uudelleen ja ymmärrettävä se, että uudet ajat ovat aina vaatineet kirkkoa muuttumaan ja kehittämään ajatteluaan.”

Tietysti kirkon on vastattava kunkin ajan haasteisiin ja sopeutettava toimintatapojaan yhteiskunnallisten rakenteiden ja teknillisen toimintaympäristön kehitykseen. Kuitenkin Raamatun voima on juuri siinä, miten Jumalan Sana puhuttelee ihmiskuntaa aikakaudesta toiseen. Ihmisen perusolemus ei muutu. Samanlaiset ongelmat, joiden kanssa Raamatun henkilöt painiskelevat, kohtaavat myös meitä. Raamattua lukiessaan moni on varmasti tämän havainnut.

Sukupuolisuus on asetettu jo luomisessa – ”Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät”. – Tämä ei ole muuttunut. Kirkko voi kyllä lähteä mukautumaan tämän ajan menoon, jos se niin haluaa. Täällä on viitattu alkukirkkoon, pohdin miten, miten alkukirkko menetteli? Sekin joutui elämään toimintaympäristössä, jossa silloisen maallisen valtiovallan ja ympäröivien kulttuureiden useat arvokysymykset ja näkemykset, myös sukupuolimoraalin alalla, poikkesivat suuresti kristittyjen käsityksistä. Pitikö alkukirkko oman oppinsa esim. avioliitosta vai lähtikö se muuttamaan oppejaan, esimerkiksi Rooman valtakunnan maallisten vallanpitäjien ja yleisen ilmapiirin painostuksesta? Ja jos se olisi näin tehnyt, niin olisikohan kristillistä maailmaa koskaan syntynytäkään?

Raamatun alkulehdillä esitetään kysymys: ”Onko Jumala todella sanonut?” Myös me muodostaessamme kantaamme tähän aloitteeseen, pohjimmiltamme vastaamme kysymykseen: ”Onko Jumala todella sanonut?” Meidät on asetettu tähän toimielimeen vaalimaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon opin puhtautta. Ja minä toivon, että ymmärrämme, miten suuren vastuun kannamme niin Suomen kristittyjen, historian kuin kerran Jumalan edessä, kun tämän aloitteen suhteen ratkaisuja teemme. Kiitos.

Kyse oli aloitteesta, jota markkinoitiin ovelasti ”kompromissina” avioliittokysymykseen, vaikka todellisuudessa kyse oli esitys avioliittokäsityksen muuttamisesta liberaaliteologian

tavoitteen mukaiseksi. Kompromissiksi esitys yritettiin naamioida sillä, että kaikkein tunnetuimmat helsinkiläiset ääri liberaalit olivat jättäneet allekirjoittamatta aloitteen. Mitään asiallista eroa aloitteella ei ollut heidän esityksiinsä ja jo useita kertoja aikaisemmin hylättyihin esityksiin nähden.

3.5.2017

Utsjoen seurakunnan itsenäisen aseman turvaaminen, edustaja-aloite 4/2017

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Minä en ole saamelainen, vaikka suonissani vähän sitäkin verta on, mutta edustan täällä laajaa Lapinmaata, ja siinä roolissa haluan tuoda muutaman näkökohdan pohdittavaksi. Toivon myönteistä käsittelyä ja laajaa ymmärrystä tälle edustaja-aloitteelle.

Kyse on ainoasta saamelaisenemmistöisestä seurakunnasta maassa, kuten tässä on jo useissa puheenvuoroissa todettu, ja näen sen olemassaololla erityistä merkitystä – ei vain utsjokilaisille tai edes nykyiselle viralliselle saamelaisalueelle – vaan laajemminkin niin Lapille kuin koko Suomen Siionille.

Kyse on mielestäni nyt myös kirkon kunniavelan maksamisesta. Lapin historia koostuu vuosisatojen ajan erilaisista toimista saamelaisen kielen ja kulttuurin hävittämiseksi. Siihen, että Suomessa on nykyään vain yksi saamelaisenemmistöinen seurakunta, siihen on kirkkomme menneillä sukupolvilläkin oma osuutensa.

Kun Lappia lähdettiin käännyttämään kristinuskoon – mikä tietysti sinällään oli aivan oikein – yhdistettiin alueen alkuperäisen väestön kieli ja kulttuuri liian helposti pakanalliseen uskontoon. Oli pappeja ja katekeettoja, jotka opettivat ja saarnasivat paikallisella kielellä, mutta paljon oli myös heitä, jotka yhdistivät alkuperäiskansan kielen ja kulttuurin sellaisenaan shamanismiin. Nämä asenteet levisivät vähitellen myös kansan pariin, joka alkoi vieroksua omia juuriaan.

Esimerkkinä mainitsen, kuinka kuulu Lapin pappi Jakob Fellman oli kirjannut muistitietona tapauksen 1760-luvulta. Kemmin kirkkoherra Zimmerman oli ollut tarkastusmatkalla Sodankylässä. Hän oli yöpynyt paikallisessa talossa ja herättyään kuullut, kuinka talon isäntä antoi lapsilleen jostain arkisista asioista ohjeita lapin kielellä. Kirkkoherra oli tuolloin hypännyt kiivastuneena sängystään ylös, siepannut lähistöllä lattialla sijainneen halon käteensä ja uhannut lyödä talon isäntää halolla, jos tämä vielä puhuisi ”pirunkieltä” ja vielä opettaisi sitä lapsilleenkin.

Minunkin kotiseudullani Itä-Lapissa dokumenttien mukaan eli vielä reilu vuosisata sitten pieniä kyläyhteisöjä, joissa puhuttiin muinaista keminsaamen kieltä. Muutamat henkilöt hallitsivat kieltä vielä sotien jälkeen, mutta yleiset asenteet kielen käyttöä kohtaan olivat kielteiset. Tiedän mm. tapauksen, jossa 1950-luvulla savukoskelaisen perheen mummo koetti opettaa keminsaamen sanoja lapsenlapsilleen, mutta perheen uskovainen äiti kielsi tämän sanoen, että lapsille ei saa pakanoiden kieltä opettaa. Nyt minun kotiseudullani kielen jäänteitä löytynee lähinnä enää porotalouden sanastosta ja joistakin paikannimistä.

Mutta minkälainen ratkaisu tähän Utsjoen seurakunnan tilanteeseen luodaan, se vaatii varmasti pohtimista. Ymmärrän, että on vaikea synnyttää mitään automaattia, pysyvää järjestelyä yhden seurakunnan ylläpitämiseksi sellaisenaan.

Täytyy kuitenkin myös muistaa, mitä edeltävä puhuja tuossa sanoi, osittain talousvaikeuksien taustalla ovat tämän Karigasniemen kappelihankkeen aiheuttamat poikkeukselliset ongelmat. Kappeli ei kuitenkaan palvele ainoastaan yhden seurakunnan tarpeita, vaan sillä on Norjan-rajalla kansainvälinen yhteys.

Kuten todettua, saamelaisuus ylittää valtakunnan rajat, ja Utsjoen seurakunnan toimintapiiri myös ulottuu valtakunnanrajojen ylitse. Tulevaisuudessa on tietenkin huomioitava

laajemminkin rajaseututyön ja pitkien välimatkojen alueiden toiminnan kustantamisen perusteet.

Lopuksi totean, että omassa elämänhistoriassani olen havainnut valtiovallan puolelta usein asenteita, että pääkaupunkiseudulle sijoitettavia varoja kutsutaan valtakunnallisten hankkeiden tukemiseksi, mutta pohjoisen hankkeita nimitellään aluepolitiikaksi. Toivon, että täällä voimme nähdä saamelaiskulttuurin edistämiseen tähtäävät toimenpiteet koko kirkkomme ja jäsenistömme etuna.

Saamelainen kulttuuri ei kosketa ainoastaan Suomen saamelaisia, vaan se on ainutlaatuinen jatkumo ja näköala koko kansamme yhteisiin juuriin. Toivon aloitteelle menestystä ja ratkaisua, joka takaa Utsjoen seurakunnan itsenäisyyden. Kiitos.

Kyse oli oikeastaan Saamelaiskäräjien tekemästä aloitteesta, kuten aloitetekstissä mainittiinkin. Koska Saamelaiskäräjien nimeämä kirkolliskokousedustaja oli poissa suuren osan kokouksista (eivätkä varajäsenetkään tulleet tuolloin koskaan kokouksiin, mikä herätti paljon ihmetystä kirkolliskokouksessa), niin lappilaisena katsoin velvollisuudeksi ottaa muutenkin kantaa saamelaisten kysymyksiin ja olla näissä asioissa aktiivinen kirkolliskokouksessa.

Utsjoen seurakunta sai säilyttää itsenäisyytensä ainakin osittain, kun se pysyi olemassa, joskin Pohjois-Lapin seurakuntayhtymään Inarin seurakunnan kanssa liitettynä.

3.5.2017

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän minäkin tulevaisuusvaliokuntaa mietinnöstä. Siinä on nostettu monia oikeita huomioita jatkokäsittelyyn ja jätetty pois niitä tulevaisuuskomitean eräitä esityksiä, joita ei siinä aikaisemmassa keskustelussakaan oikein toteuttamiskelpoisina pidetty.

Otan esille vain kaksi asiaa, joita olen pohtinut. Ensimmäiseksi: jos luottamushenkilö saisi seurakuntayhtymän sisällä muuttaessaan säilyttää aiemman seurakuntansa jäsenyyden, niin miksei tätä oikeutta annettaisiin kaikille seurakuntalaisille?

Ja toiseksi: onko hiippakuntavaltuustojen lopettaminen todella tarvittavaa, saati riittävää hallinnon keventämistä? Vai lopetetaanko tämä toimielin, jotta saadaan sanoa, että "kylläpä tässä nyt remonttia tehtiin"? Kiitos.

Olen johdonmukaisesti puolustanut hiippakuntavaltuustojen toimintaa. Muutenkin maallikkojen roolia kirkon päätöksenteossa tulisi vahvistaa, eikä heikentää, vaikka joskus etenkin pappisedustajat ovat tuntuneet olevan sitä mieltä, että maallikkoja ei niin paljon vastuupaikoilla tarvittaisi. Kuitenkin kun kirkon verotulot pienenevät, niin vapaaehtoisten maallikoiden rooli kaikessa kirkon vastuunkannossa suhteessa palkkatyöntekijöihin nähden tulee korostumaan, halusimme tai emme.

4.5.2017

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kannatan tätä edustaja Puhalaisen esitystä. Kyllä nyt on ihan oikeasti oltava rohkeutta tämän asian selvittämiseen. Me emme voi pistää päätä pensaaseen, vaikka se asia joillekin vaikea tai kiusallinen olisi. Paasikivi puhui jotain tosiasioiden tunnustamisesta. Otetaan ne huomioon.

Edustaja Erkki Puhalainen esitti, että tulevaisuuskomitean mietintöön olisi lisätty lause: ”ja selvittää seurakuntien sisällä piispan kaitsennan alla toimivien henkilöseurakuntien mahdollistamisen osana kirkkomme seurakuntarakennetta.”

Aika ei ole kuitenkaan ollut tälle vielä kypsä.

4.5.2017

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Mielestäni luottamushenkilöitä ei tule asettaa eri asemaan kuin muita seurakuntalaisia. Edustaja Niemelän ponsi poistaisi tämän uhkaavan epätasa-arvoisuuden, joten toivon, että se hyväksytään.

Edustaja Pauli Niemelä esitti selvitystä siitä, miten seurakuntalainen voi säilyttää seurakunnan jäsenyyden, kun henkilö muuttaa seurakuntayhtymän sisällä toisen seurakunnan alueelle.

4.5.2017

Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö

Arvoisa puheenjohtaja. Kun tässä keskustelussa nyt puhuttiin tästä kahden vaalin mallista, niin en malta olla muistuttamatta, että täällä on ennenkin todettu, että jos demokratia toimii huonosti, niin ratkaisu ei voi kuitenkaan olla siihen se, että sitä heikennetään entisestään. Eli toivon, että seurakuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia ei heikennetä ja kaksivaalisuus säilyisi. Vaalin teknistä toteuttamistahan voi aina kehittää, että äänestäminen olisi helpompaa.

Totean myös tuohon määräänemmistökyseeseen, että se ei ole kyllä hallinnon keventämistä, jos määräänemmistösäädöstä heikennetään. Täällä on todistettu, että hyvin harva hanke on sen vuoksi kaatunut. Tämä 3/4 on kuitenkin omiaan tätä koko meidän toimintaa viemässä konsensushakuisuuteen. Toivottavasti tästä emme luovu.

Kirkolliskokouksessa eräät kaikkein tärkeimmät päätökset vaativat kolmen neljäsosan määräänemmistön edustajista. Tätä aina silloin tällöin kauhistellaan, kuinka se muka estää kirkon kehityksen. Todellisuudessa se estää enemmistön diktatuurin.

Suuret, etenkin teologiamme ytimeen käyvät päätökset on tehtävä laajalla enemmistöllä ja harkinnan jälkeen eikä poukkoillen.

5.5.2017

Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017

Arvoisa puheenjohtaja. Piispa Häkkisen perustelut asian käsittelyjärjestyksestä olivat mielestäni asialliset ja työjärjestyksen mukaiset. Kannatan minäkin piispa Häkkisen esitystä.

Piispa Häkkinen esitti, että avioliittoa koskeva aloitteen käsittelee kirkon perustevaliokunta, jonka tehtävä on tarkastella kirkon uskoa ja oppia. Tätä kannatin. Kirkolliskokouksen enemmistö halusi kuitenkin lähettää aloitteen myös yleisvaliokuntaan.

6.11.2017

Suunnitelma kirkolliskokouksen hyväksymien tulevaisuustoimeksiantojen eteenpäin viemisestä sekä raportti asiaan liittyvästä seurakuntien ja hiippakuntien kuulemisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan kiinnittää huomiota ainoastaan tähän tehtyyn, seurakunnille ja muille tahoille lähetettyyn kyselyyn. Omassa seurakunnassani Rovaniemellä hieman ihmeteltiin tätä väittämää "Hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista koskeva uudistus selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi hiippakuntahallintoa". Tähän piti vastata kyllä tai ei. Tämä oli monien mielestä hyvin johdatteleva kysymys. Tässä ei kysytty, että pitäisikö hiippakuntavaltuustot lakkauttaa vaan että selkeyttäisikö ja yksinkertaistaisiko se.

Voihan selkeyttämistä ja yksinkertaistamista olla monikin asia. Jos koko Suomessa olisi yksi seurakunta, niin sekin selkeyttäisi hyvin paljon, mutta onko se hyvä asia, on sitten toinen

juttu. Toivon, että tämä kysymyksenasettelun sanamuoto muistetaan silloin kun vastauksista tehdään johtopäätöksiä.

Taustalla tuntui edelleen olevan kirkon päättäjien tuska siitä, ettei seurakuntien pakkoyhtymämallia saatu ajetuksi läpi, ja nyt oli kuitenkin halu näyttää, että jotain hallinnosta uudistetaan. Arvelin, että tämä oli myös seurakuntiin lähetetyn johdattelevan kyselyn taustalla.

Kirkolliskokouksen enemmistö höynähti tukemaan hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista periaatteellisesti. Asian jatkovalmistelussa kuitenkin huomattiin, että hiippakuntavaltuustoille on annettu niin monia tärkeitä tehtäviä, että niiden siirtäminen joillekin muille tahoille ei onnistu noin vain, eikä automaattisesti kevennä mitään hallintoa. Hiippakuntavaltuustojen lopettaminen jäi ainakin sillä kertaa siihen.

6.11.2017

Selvityksen tekeminen avioliittoon vihkimisestä luopumisesta, piispainkokouksen esitys 2/2017

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä kokousväki. Edellisen puhujan ajatuksiin voin täysin yhtyä, mutta keskityn tässä nyt puheenjohtajan ohjeistuksen mukaisesti vain muutamaaan kohtaan. Olen samaa mieltä, että kirkon tulee säilyttää vihki oikeutensa. Se koetaan tärkeäksi palveluksi ja kirkolliset toimitukset ovat valitettavan monelle ihmiselle ainoa kosketus kirkon toimintaan, ei vain toimituksen kohteena oleville henkilöille vaan häiden, ristiäisten, hautajaisten osallistujille, siis tälle juhlaväelle.

Mutta kun piispainkokous tässä lausuu, etteivät näkemys erot avioliittoasiasta saisi muodostua kirkkoa jakavaksi asiaksi, niin kaunis toivehan se on, mutta sehän on jo sellaiseksi muodostunut. Tämä selvityksessä tehty kompromissiesitys ei ole mikään ratkaisu kirkon koossa pysymiseen. Se merkitsi

kirkon luopumista Raamatullisesta avioliittokäsityksestä ja sen seuraukset tulisivat olemaan kansankirkolle kohtalokkaita.

Minä toivon, että kirkon päättäjät voisivat todeta selvästi sen, mikä on jo lukemattomien aloitteiden pohjalta täällä todettu, kirkolliskokousistuntokausi toisensa jälkeen, mikä on kirkon ja Raamatun avioliittokanta ja käyttää voimia jatkossa muihin kysymyksiin. Erityisesti minä toivon, että kirkkomme papit ja piispat muistaisivat mitä ovat tehtävän vastaanottaessaan luvanneet. Kiitos

7.11.2017

Seurakuntavaalisäännösten tarkistaminen, kirkkohallituksen esitys 4/2017

Arvoista puheenjohtaja. Olen ymmärtänyt, että seurakuntavaalien varsinainen vaalipäivä haluttiin siirtää pois isäinpäivältä, koska ajateltiin, että päällekkäisyys isänpäivän kanssa laskee äänestysprosenttia. Lakivaliokunta on tähän yhtynytkin ja esittää tosiaan siirrettäväksi vaalipäivää eteenpäin.

On tietysti hieno asia, että isänpäivän merkitys koetaan kirkossa tärkeäksi. Kyllä sitä kannattaakin juhlia, isyys on itseisarvo. Mutta epäilen kuitenkin, että muutos sinällään tuskin tulee äänestysaktiivisuuteen kovin paljon vaikuttamaan. Ne, joilla kiinnostaa, äänestäisivät kyllä isänpäivänäkin ja ennakkoäänestysmahdollisuus on kuitenkin olemassa.

Mutta on mielenkiintoista nähdä miten nyt tätä uutta ennakkoäänestyspäivää lauantaita tullaan käyttämään. Luulen, että hyvin toteutettuna äänestyspaikkojen osalta se voi aktiivisuutta lisätäkin. Joustavuus äänestyspaikkojen suhteen on joka tapauksessa kannatettava asia.

Entisessä kotiseurakunnassani Kemijärvellä äänestysaktiivisuus nousi aikanaan – muistan kun olin vaalilautakunnassa silloin – 14,6 %:sta 23,5 %:iin, ja syynä tähän oli mielestäni ennakkoäänestyspaikkojen kattava sijoittaminen, esimerkiksi paikallisiin ostoskeskuksiin, yksittäisten ehdokkaiden aktiivinen

jalkatyö kampanjassaan sekä paikkakunnalla käyty julkinen keskustelu seurakunnallisista kysymyksistä.

Tämän äänestysaktiivisuuden, joka tässä on kuitenkin nyt tämän esityksen taustalla, näin ymmärrän, tämä matala äänestysaktiivisuus, haluan todeta tässä yhteydessä vain sen, että näissä kirkon valtakunnallisissa seurakuntavaalikampanjoissa on viime kertoina kehotettu ihmisiä tekemään kirkosta itsensä näköisiä, uskomaan hyviin tekoihin ja osoitettu sympatiaa tietuille kirkkopoliittisille linjauksille. Äänestysaktiivisuutta nämä kampanjat eivät ole nostaneet, vaikka rahaa niissä on varmasti palanut.

Minä toivon, että näistä opitaan, näistä aikaisemmista kampanjoista, ja niiden mahdollisista virheistä, ja jos johonkin sanomaan keskitytään niin kirkon ydinsanomaa ja seurakunnan ydinsanomaa ja seurakunnan tarjoamien palveluiden ympärille.

Ymmärrän tuon edustaja Palmusen huolen, joka on varsin pienemmissä seurakunnissa aivan aiheellinen. Ehdokkaiden läheisistä muodostuu monesti aika suurikin piiri, kun se tiukasti katsotaan, mutta tämä on kuitenkin se linjaus, joka valtakunnallisesti on omaksuttu sen takia, että vaalit näyttävät myös puolueettomilta ja riippumattomilta.

Minä olen ollut itse aikanaan tilanteessa, että olin vaalilautakunnan jäsenenä ja olin ehdokkaana. Ja olin siellä ostoskeskuksessa ja kaikki muutkin siellä olleet, sitä yhtä vaaliavustajaa lukuun ottamatta, olivat ehdokkaita. Yllättäen me olimme se TOP5 [seurakuntavaaleissa viisi eniten ääniä saanutta], suurin piirtein se porukka, eli itsemme mainoksina istuttiin siellä K-kaupan aulassa. Oli se mukavaa meille, mutta ei se oikein hyvältä näyttänyt ja tuli muutama ruma palautekin. Tämä nyt ainakin poistuu ja vaikka se vaalilautakunnan jäsenistä voi olla kurjaa, niin ehkä se on kuitenkin hyvä uudistus.

Kirkkohallituksen esitys hyväksyttiin. Äänestysaktiivisuutta uusi seurakuntavaalien ajankohta ei nostanut, kuten ei mahtipontinen kampanjointi tälläkään kertaa.

Äänestysaktiivisuus putosi entisestään, jään syksyn 2018 vaaleissa 14,4 %:iin, missä oli pudotusta edellisestä 1,1 %-yksikköä.

7.11.2017

Kirkon nelivuotiskertomus vuosilta 2012-2015

Arvoisa puheenjohtaja. Kiitän tulevaisuusvaliokuntaa hyvästä mietinnöstä. Se sisältää monia tärkeitä huomioita ja soisinpa seurakuntakentällä tämän asiakirjan tulevan luetuksi. Erityisen tärkeää on mielestäni kodin roolin ymmärtäminen ja vahvistaminen kristillisen uskon ja arvojen siirtämisessä sukupolvelta toiselle.

Kun kodeissa on jo lapsena saanut oppia iltarukouksen ja luottamuksen Jumalan johdatukseen, on se antanut monen ihmisen elämälle tässäkin maassa kestävä perustan. Kotien kristillistä kasvatusta vahvistamalla vahvistamme myös kirkon tulevaisuutta tässä maassa. Ja tämä kasteen merkityksen korostaminen, johon tässä on viitattukin, on äärimmäisen tärkeä.

Mietinnön havainnot uskonnonvapauden yksipuolisesta ulottuvuudesta yhteiskunnassamme ja julkisessa keskustelussa ovat myös paikallaan. Kirkon on käytettävä tässä rohkeasti ääntään. Kristillisiä käsitteitä, arvoja ja perinteitä ei saa häivyttää suomalaisesta yhteiskunnasta.

Mietinnössä viitataan myös kirkon edustajien käymään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja esitetään, että seuraavassa tulevaisuusselonteossa on tarkasteltava kirkon roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Maailmalla kirkko on eri aikoina usein ollut aktiivinenkin poliittinen toimija, ja tuloksia siitä on monenlaisia.

Esimerkiksi edesmenneen paavin, Johannes Paavali II:n, ansioita ateistisen marxilaisen järjestelmän kaatamiseksi Itä-Euroopassa muistellaan yhä lämpimästi. Kirkon on tietysti kannettava huolta yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamisesta. Sanoihan jo Jeesus, että köyhät teillä on aina keskuudessanne.

Samalla meidän täytyy muistaa, että kristityilläkin voi olla keskenään eriäviä käsityksiä yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta ja etenkin siitä, miten niihin tulisi parhaiten puuttua. Jo kirkon jäsenkehityksen kannalta voi olla vaarallista, jos kirkon äänellä esitetään ratkaisuehdotuksia yksittäisiin poliittisiin kiistakysymyksiin. Perusteltuja yhteiskunnallisia näkemyksiä kun voi todella olla monenlaisia.

Esimerkiksi ihminen, joka vastustaa verojen korottamista, ei välttämättä ole silti vähäosaisten peruspalveluiden vastustaja. Tai ihminen, joka kannattaa tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa ja kantaa huolta islamin nousun seurauksista Euroopassa, ei silti välttämättä ole rasisti.

Kansankirkossa on varmasti mukana kaikkien puolueiden kannattajia ja kirkon on varottava, ettei se leimaudu jonkin yksittäisen suuntauksen äänitorveksi. Mutta on kuitenkin selvää, että kirkon tulee pitää heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tilannetta esillä ja ennen kaikkea puolustaa ihmiselämän pyhyttä kohdusta luonnolliseen kuolemaan saakka.

14.5.2018

Suomen Lähetyslentäjät ry:n hyväksyminen kirkon lähetysjärjestöksi

Arvoisa puheenjohtaja. Kuten tiedämme, kansankirkomme yhteydessä toimii hyvin monenlaisia liikkeitä. Monelle kirkon jäsenelle esim. oma herätysliike tai joku muu yhdistys voi olla jopa ensisijainen identifioitumiskohde. Samoin kirkon lähetysjärjestöt ovat monille myös tunnetasolla hyvin rakkaita. Minä itse allekirjoitin tämän aloitteen nimenomaan tämän kirkkomme moninaisuuden tunnustaen.

Ajattelen, että jos meillä on järjestöjä, joilla on työnäky ja toiminnalliset edellytykset lähetystyön tekemiseen, ja jotka haluavat lähetysjärjestön aseman, niin suhtautuisin lähtökohtaisesti melko avarasti tällaisen statuksen myöntämiseen. Suomen Lähetyslentäjien tähän asti tekemä pitkäaikainen

työ mielestäni todistaa sen, että järjestö täyttää ne edellytykset, mitä meidän tulisi kirkkomme viralliselta lähetysjärjestöltä vaatia. Kiitos.

Asia meni piispainkokoukselle, joka ei lopulta hyväksynyt Lähetyslentäjiä kirkon viralliseksi lähetysjärjestöksi. Minua ihmetytti kovasti se innokkuus, millä eräiden kokousedustajien puolelta tätä asiaa vastustettiin. Kysehän on kaikkein heikoimpiosaisten parissa tehtävästä työstä. Siinä ei pitäisi vaikuttaa, vaikka olisikin jotain teologisia eroja. Mutta Etelä-Suomessa on jo pitkään käyty taistelua konservatiivisia arvoja esillä pitäviä lähetysjärjestöjä vastaan ja lopetettu lähetysmäärärahoja jne. – Itse olen aina kannattanut vahvaa lähetystyötä ja seurakuntatasolla ollut tukemassa myös sellaisen lähetysjärjestöjen lähetyskannatusta, joiden kanssa en ole kaikista teologisista linjoista samaa mieltä. Evankeliumi ja avun perillemenohan on tärkeintä.

Suorastaan puistatti, kun jotkut vastustivat Lähetyslentäjien statuksen vahvistamista sillä perusteella, että lentäminen aiheuttaa päästöjä! Hyvänen aika, tämä järjestö hakee ihmisiä esim. Afrikassa huonojen liikenneyhteyksien päästä sairaalahoitoon pienkoneilla, ei suinkaan lentele huvikseen!

14.5.2018

Uusi vaalitapa käyttöön kirkon vaaleihin, edustaja-aloite 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja! Tässä aloitteessa esitetään varsin laajaa muutosta kirkon eri vaaleihin. Aloitteessa on aivan oikein alussa todettu, että suora vaali kirkolliskokouksessa ja piispanvaalissa ”ei johtaisi lisääntyvään demokratiaan, vaan johtaisi luultavasti kirkon kasvavaan puoluepolitisoitumiseen. Tähän viittaavat esimerkiksi kokemukset Ruotsin kirkon piirissä.”

Tästä samasta asiastahan viime kirkolliskokouskaudella taisin käyttää useitakin puheenvuoroja, kun suoraa kansanvaalia

vaadittiin kirkolliskokousedustajien vaaliin. Silloin minua syytettiin täällä kaikkien hyvien uusien, modernien ja demokraattisten esitysten vastustajaksi. On mukavaa huomata, että aloitteen allekirjoittajat ovat tässä asiassa kanssani samoilla linjoilla.

Muilta osin en kuitenkaan katso voivani yhtyä tähän aloitteeseen. Se esittää suomalaiselle vaalijärjestelmälle hyvin vieraan äänestys- ja ääntenlaskutavan käyttöön ottamista. Tällainen kaikista muista vaaleista poikkeava, monimutkainen ja outo äänestysmenettely tuskin olisi omiaan lisäämään äänestysvilkkautta kirkollisissa vaaleissa.

Ja sitä äänestysaktiivisuuttahan me ilmeisesti haluamme lisätä – ja olemmehan viime vuosina käyneet hyvin hintavia, joskin teologiselta sanomaltaan hämäriä ja tuloksiltaan melko tehottomia kirkon seurakuntavaalikampanjoita.

Joidenkin yhteisöjen vaaleissa, ainakin osassa osuuskauppoja sekä yhteismetsiä, on toki käytössä vaalitapa, jossa ehdokaslistoja ei ole ollenkaan. Esimerkiksi tuolla pohjoisessa käytiin vastikään niin Osuuspankin kuin Osuuskauppa Arinan vaalit. Niissä äänestettiin suoraan yhtä henkilöä ilman mitään ehdokaslistoja. Seurauksena oli ehdokasmäärän romahtaminen.

Ehdokaslistoista luopuminen muuttaisi esim. seurakuntavaalien luonteen ihan toisenlaiseksi. Kuinka moni ehdokas ryhtyisi itse keräämään itselleen valitsijayhdistystä, vai millä tavalla nämä ehdokkaat asetettaisiin. Olen itse ollut hankkimassa ehdokkaita seurakuntavaaleihin, kuten varmasti moni teistä ja tiedätte, että se on kovaa työtä. Moni hyväkään ehdokas ei lähtisi ilman sitkeää suostuttelua ja tietoa siitä, että on ehdokaslista, jonka taustaorganisaatio tekee heille vaalityötä ja kaikki äänet menevät yhteiseen koppaan.

Tässä aloitteessa viitataan useamman kerran pelaamisen ja taktikoinnin mahdollisuuteen. Mutta tuskinpa sellaista äänestysjärjestelmää löytyykään, etteikö sen suhteen voisi pyrkiä vaikuttamaan äänestäjiin tavalla, jota joku pitäisi pelaamisena ja taktikointina.

Tässä aloitteessa puhutaan ”vähemmistöehdokkaiden” karsiutumisesta vaaleissa. Ymmärrän kyllä sen, että eri ehdokaslistojen kokoamiseen sisältyy haasteita, mutta ne kuitenkin takaavat suhteellisen edustuksen eri listojen saaman äänimäärän jakautumisen suhteessa. Jos joku ryhmittymä kokee jääneensä jollakin erilaisella yhteislistalla jotenkin aliedustetuksi, kuten arvelen nyt tämän aloitteen takana kenties olevan joku tällöinen opetus, niin tämä aliedustettu ryhmään aina on mahdollinen perustaman oman itsenäisen listan, jos pelätään siis, että tuolla yhteislistalla keskitetään.

Käytävillä olen joskus kuullut, että erityisesti konservatiivit ovat ehdokkailleen keskittäneet ääniä yhteislistoilla ja pistäneet omia läpi, ja että tämä on sitten joitakin ärsyttänyt. Mutta jos tuntuu, että sen listan yhteiset nimittäjät ovat liian pieniä, niin sitten erikseen listat.

Kerron loppuun esimerkin. Nimittäin tuolla pohjoisessa toimittiin tällä tavalla viime kirkolliskokousvaaleissa tosin se ei liittynyt mihinkään liberaali/konservatiivi -jakoihin. Edustamani poliittisen järjestön parissa – olen siis puoluelistalta tullut valituksi enkä häpeä sitä ollenkaan – siellä syntyi epäilyksiä siitä, että koko hiippakunnan listalla ehdokasasettelu rovestikunnittain muodostuisi meille lappilaisille epäedulliseksi. Siinä on oma historiansa. En mene siihen nyt tarkemmin, mutta tällainen epäily siellä Lapissa joka tapauksessa oli, että näitä ehdokkaita aseteltaisiin sitten muissa rovestikunnissa siten, että meidän ehdokkaat eivät ehkä tule valituiksi.

Niinpä Lapin alueella sitten irrottauduttiin tästä Oulun päässä kerätystä isosta listasta, ja kerättiin kirkolliskokoukseen sekä hiippakuntavaaluustoon molempiin vaaleihin oma lista. Kirkolliskokoukseen tältä listalta tulin valituksi minä ja hiippakuntavaaluustoon kaksi naishenkilöä Keminmaan ja Pelkosenniemen pienistä seurakunnista.

Kirkolliskokoukseen olisimme siis saaneet kaksi paikkaa, mutta kun toinen jatkokaudelle pyrkinyt lappilaisedustaja houkuteltiin oululaisten asettamalle listalle. Hänelle tietääkseni

sanottiin, että Kaisanlahdelle ei pidä lähteä ääniä keräämään, niin sitten hän vei sinne toiselle listalle ne ratkaisevat äänet, putosi kyllä itse kirkolliskokouksesta.

Tässä aloitteessa vielä perustellaan, että piispanvaaleissa voi syntyä vaalitavan vuoksi vastakkainasettelu: esimerkiksi tämä konservatiivit vastaan liberaalit. Minun on hyvin vaikea ymmärtää, että se tästä johtuu. Hyvänen aika, jos vastakkainasettelu on syntyäkseen, niin kai se nyt syntyy millä vaalitavalla tahansa. Konservatiivi on konservatiivi, ja liberaali on liberaali – ei kai se muutu, vaikka valinta tehtäisiin pitkää tikkua vetämällä. Nämä jakolinjat johtuvat ihan muista syistä kuin käyttämästämme vaalitavasta. Eli näillä perusteilla en kannata tehtyä aloitetta. Kiitos.

Aloitteessa esitettiin, että kirkossa otettaisiin käyttöön ns. siirtoäänivaalitapa, jossa yhden ehdokkaan äänestämisen sijasta äänestäjä asettaisi ehdokkaita paremmuusjärjestykseen. Vaalitapa olisi monimutkainen laskea ja hankala oppia eikä sitä ole Suomessa muutenkaan käytössä. Aloitetta ei hyväksytty.

15.5.2018

Aloite piispanviran kelpoisuusehdoista, edustaja-aloite 3/2018

Arvoisa puheenjohtaja! Tuttu naispappi kertoi minulle päätyneensä kerran seurakuntaan, jossa yksi miespappi tuli melko pian sanomaan hänelle: "Minä en sitten tule sinun kanssasi alttarille." Naispappi vastasi tähän iskemällä silmää ja sanomalla: "Eihän sitä koskaan tiedä, mutta minä kyllä olen jo naimisissa."

Naisen toimiminen papin virassa on ollut kirkossamme elävää todellisuutta 30 vuotta. Samoin todellisuutta on se, että kirkossamme toimii edelleen ihmisiä ja myös merkittäviä herätysliikkeitä, jotka ovat enemmän tai vähemmän aikaisemman virkakäsityksen kannalla.

Henkilökohtaisesti pidän hyvänä sitä päätöstä, että papin virka avattiin myös naisille. En varmasti pysty täysin ymmärtämään niitä naispappien tuntoja, mitä monilla naisilla on ollut, kun he ovat kokeneet kutsumuksensa nollaamista.

Mutta vaikka te pidättekin minua luultavasti hyvin konservatiivina, niin minä kuitenkin tiedän, mitä on ollut toimia naispapin hyväksyvänä nuorena luottamushenkilönä seurakunnassa, jonka papisto ja keskeiset luottamushenkilöt vastustivat naispappeja. Ei se ollut aina ongelmatonta sekään.

Olen saanut tutustua moniin upeisiin, väkeviin ja perinteisiin kristillisiin arvoihin nojaaviin naispappeihin, jotka – rohkenen sanoa – päihittävät monta löperöä miespappia.

Kuitenkin täytyy muistaa, että pappisvirkaa avattaessa naisille luvattiin säilyttää aikaisemman virkakäsityksen kannattajillekin toimintavapaus kirkossa, myös mahdollisuus tulla vihityksi kirkon virkoihin. Moni kokee, että tämä lupaus on rikottu. Ja samalla tavalla luullakseni rikottaisiin myös lupaus säilyttää papin omantunnonvapaus opettaa ja toimia perinteisen avioliittokäsityksen pohjalta, jos joku ns. kompromissi tässä asiassa tehtäisiin.

Syntyy väistämättä tunne, ja tähän nyt tuossa esittelypuheenvuorossa myönnettiinkin, että aloite on syntynyt viime arkkipiispanvaalin ehdokasasettelusta. Oliko sen ehdokasasettelun moninaisuus todella niin paha asia? Vaalipaneelit ovat tärkeitä keskustelufoorumeita, ja mielestäni on hyvä, että sinne saadaan keskustelijoita kirkon eri laidoilta. Eikö se ole sitä paljon huudettua suvaitsevaisuutta? Vai onko niin, että tietyt ryhmät ja mielipiteet tässä kirkossa on lakaistava näkyvistä?

Puhutaan paljon syrjinnästä, mutta sitä syrjintääkin on niin monenlaista. Henkilökohtaisesti nostan hattua sille, että edustajakollega Auvinen antoi arkkipiispanvaalissa kasvot kirkon todellisuudelle. Meillä on edelleen paljon perinteisen virkakäsityksen mukaan uskovia jäseniä ja liikkeitä. He haluavat pysyä kirkossa ja julistaa evankeliumia, vaikka heitä yhä avoimemmin syrjitään ja jopa halveksutaan tässä Siionissa. Ekumeenisestikin

joudumme outoon asemaan, jos emme näitä pappeja hyväksy, sillä onhan esimerkiksi katolisessa ja ortodoksisessa kirkossa virkakysymys ratkaistu toisin.

Arkkipiispaehdokas Auvisen kampanjan keskeisenä veturina toimi muuten suuresti arvostamani naispappi ja entinen edustajakollega Aino Vesti, jolle annoin aikanaan toisesta hiippakunnasta henkistä tukea ja kannatusta hänen ollessaan ehdokkaana oman hiippakuntansa piispaksi. Mielestäni tällä kirkolla on edessään paljon suurempia uhkia ja ongelmia kuin se, että jotkut ovat virkakäsityksestä toista mieltä. En kannata tämän aloitteen hyväksymistä.

Aloitteessa oli kyse siitä, että arkkipiispanvaaleissa oli ollut ehdokkaana ns. perinteisen virkakäsityksen kannalla oleva Ville Auvinen, mikä ärsytti joitakin. Oli päivänselvää, ettei Auvisella ollut mahdollisuuksia tulla valituksi, mutta hänen osallistumisensa vaaliin osoitti, miten erilaisia linjauksia kirkossa on mukana.

Itse kannatan naisen toimimista pappina ja olen saanut paljon kritiikkiä naisten pappina toimimisen vastustajilta. Kuitenkin haluan, että myös heillä on mahdollisuus toimia kirkossa, ja olen ottanut tämän mukaisesti kantaa kirkolliskokouksessa.

15.5.2018

Aloite kirkon raamattukäsityksen puolesta, edustaja-aloite 4/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Tämän ydinsanomana kirkastaminen on aivan paikallaan ja aloite varmasti kumpuaa tosi tarpeesta. Kun kokoonnutaan rukoilemaan yhteen ja tunnustetaan Raamattu uskon ylimmäksi auktoriteetiksi, niin se lisää meidän yhteisymmärrystämme, vaikka kaikesta Raamatun tulkinnasta emme samaa mieltä olisikaan. Tämä Raamatun ydin on se, jota kirkon tulisi viestinnässäänkin pitää kärkenä eikä

hukuttaa sitä kaikkeen muuhun, sinällään hyviinkin, mutta kuitenkin tämän ajallisen elämän tarpeista nouseviin kysymyksiin.

Meidän tehtävämme on sielujen pelastaminen, ja kun sitä väärentämätöntä Golgatan veren evankeliumia julistetaan, niin silloin tämä kirkko alkaa elää! Enkä minä oikeastaan tiedä, vaikka tämä valiokuntakäsittely olisi antanut meille hyviä uusia ajatuksia, jos aloite olisi käsittelyyn viety. Mutta toivotaan, että vaikka sitten se piispainkokous tässä asiassa toimii. Nähtäväksi jää.

Kyse oli edustaja Matti Perälän aloitteesta kirkon sanoman esiin tuomiseksi ja yhteisen Raamatun tulkinnan käsityksen ilmaisemiseksi kirkossa.

17.5.2018

Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen, edustaja-aloite 1/2017, perustevaliokunnan mietintö 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit. Edellinen puhuja puhui tuossa kovasti Lutherin erheistä, mutta ei tässä avioliittokysymyksessä ole pohjimmiltaan kyse syntisen Martti-veljemme yksityisajattelusta, vaan Pyhästä Raamatusta.

Kiitän perustevaliokuntaa hyvästä ja perusteellisesta työstä. Vaikka en ehkä kaikkiin mietinnön sanamuotoihin voikaan yhtyä täysin niin voin tätä mietintöä kuitenkin tukea. Raamatun perustalta kristitty kirkko ei voi päätyä kuin yhteen lopputulokseen. Avioliitto on miehen ja naisen välinen.

Kuten keskustelussa jo eilen todettiin, niin syrjäntäargumentaation käyttäminen on aika vaarallista, sillä jos väitämme avioliiton määrittelemisen miehen ja naisen väliseksi liitoksi syrjinnäksi, niin silloin syytämme kyllä itseään Vapahtajaa ja apostoli Paavalia. Jo aikojen alussa ihmiseltä kysyttiin, onko Jumala todella sanonut? Tähän me pohjimmiltaan myös täällä kirkolliskokouksessa omalta kohdaltamme vastaamme, onko Jumala todella sanonut.

Tuossa keskustelun alkupäässä viitattiin Vanhan testamentin moniavioisuuteen ja että siinäkin on tapahtunut muutos avioliittokäsityksessä. Näissäkin Vanhan testamentin avioliitoissa oli kuitenkin kyse miehen ja naisen välisistä liitoista.

En ryhdy tässä toistamaan aikaisempia puheenvuorojani tai muutenkaan jaarittelemaan pidemmälti. Voin pitkälti yhtyä eilisiltana edustaja Eeva-Riitta Hahtolan käyttämään erinomaiseen puheenvuoroon. Haluan vain lopuksi todeta, että kun täällä on nyt niin mieluusti käytetty vertauskuvaa kirkosta kärttyisenä vanhuksena, niin rohkasen tutustumaan siihen minkälaiset kirkot maailmalla kasvavat. Raamatun perustalle rakentavat vai ääri-liberaalin teologian kyllästävät?

Rauhan Tervehdys -lehti kysyi minulta ennen istuntoviikkoa, mitä odotan avioliittokeskustelulta. Vastasin lehdelle:

"Hei! Suhtaudun asiaan lähinnä turhautuneesti. Samaa asiaa jauhetaan täällä vuodesta toiseen, vaikka paljon tärkeämpiäkin asioita olisi päätettäväksi. Lapset jätetään kastamatta, Suomi maallistuu, kristinuskko ei ole ihmisille tärkeä. Mutta me riitelemme avioliitosta. Minun puolestani kaikki ihmiset voi siunata ihmisinä ja kaikkien kodit voi siunata, mutta avioliitto on Jeesuksen opetuksen mukaan miehen ja naisen välinen liitto, eikä se muuksi muutu, vaikka eduskunta päättäisi mitä."

6.11.2018

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2019 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019-2021 ja talousarvioaloitteet 1/2018 ja 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan vain lyhyesti kiittää edustaja Niirasta tuosta hyvästä puheenvuorosta liittyen Moskovan patriarkan vierailua koskevaan lauseeseen. Dialogia myös Moskovan suuntaan on jatkettava ja kyllä minä näen myös nämä mahdolliset vierailut osana vuoropuhelun käymistä, milloin ne sitten lopulta toteutuvatkaan.

Edustaja Pekka Niirasen puheenvuorossa oli kyse siitä, että hän vastasi ansiokkaasti niihin esityksiin, joilla vastustettiin Venäjän ortodoksisen kirkon Moskovan patriarkan kutsumista Suomeen. Pidin itsekin asiasta pidemmän puheenvuoron hieman myöhemmin. Kirkolliskokous hyväksyikin Moskovan patriarkan kutsumisen äänestyksessä murskaluvuin. Ei ole mitään järkeä rikkoo välejä naapurimaiden kirkkoihin, vaikkei kaikista niiden ajatuksista pitäisikään.

6.11.2018

Hiippakuntajaon tarkistaminen

Arvoisa puheenjohtaja. Katson, että tämä puheenvuoroni sopii myös perusteluksi sille, että hylätäänkö tämä asia jo tässä vaiheessa, joten otan vapauden käyttää sen. Tämä esitys ei toki suoranaisesti kosketa minun kotiseutua, Siionia Lapissa, jota täällä lähinnä edustan, mutta muutamia ajatuksia tämä keskustelu kumminkin herätti.

Esityksessä sanotaan, että muutosesitys nousee kirkon omista tarpeista, mutta perusteissa viitataan kuitenkin mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen. Jos tämä tiettyjen seurakuntien siirtäminen hiippakunnasta toiseen katsotaan jotenkin tarpeelliseksi niin epäilemättä se sitten toteutetaan, mutta pidän jotenkin hankalana lähtökohtana sitä, että kirkko tekee hallinnollisia ratkaisuja koettaessaan ennakoida valtion vielä epävarmoja päätöksiä.

Tässä on monessa puheenvuorossa jo käyty jo läpi tätä valtion aluehallinnon historiaa. Viime kirkolliskokouskaudella ministeri Virkkusen suurkuntahankkeeksi kutsuttu hanke synnytti kirkon puolella pyrkimyksen seurakuntien hallintorakenneuudistukseen, joka olisi toteutettu niin sanottujen pakkoyhtymien pohjalta. Ja kuinka meitä, jotka sitä tohdimme vastustaa, silloin täällä haukuttiinkaan. Kuitenkin,

kun määrävähemmistöllä hanke saatiin nurin, ei sitä näytetä täällä enää ajettavan ja kariutui se suurkuntahankekin.

Haluaisin siksi kysyä, että jos hiippakuntien on välttämättä muodostuttava maakuntakokonaisuuksista, niin olisiko syytä ensin katsoa missä muodossa sote/ maakuntauudistus lopulta toteutuu, jos toteutuu. Ja mietin kyllä mielessäni, että paljonkohan hyötyä tästä karttajarjoituksesta lopulta on evankeliumin ja Jumalan valtakunnan asialle ja mitä tämä kaikki tulee maksamaan.

Joka tapauksessa toivon, että seurakuntia ei vastoin tahtoa siirretä mihinkään. Muutoin yhdyn pitkälti piispa Revon puheessa tässä keskustelun alussa esittämiin ajatuksiin. Enpä henkilökohtaisesti surisi, vaikka tämä kaatuisi heti. Kiitos.

7.11.2018

Uuden pohjoissaamen raamatunkäännöksen hyväksyminen

Arvoisa puheenjohtaja. On erittäin hieno ja siunattu asia, että kieliasultaan vanhentuneen ja muutoinkin puutteellisen pohjoissaamenkielisen raamatunkäännöksen tilalle on viimein saatu uusi käännös, joka toivottavasti korjaa edellisen käännöksen puutteet ja tulee kulumaan tämän kielen puhujien käsissä. Saamenkielisessä käännöstyössä on vielä erityisenä haasteena se, että pohjoissaamea puhutaan neljän eri valtakunnan alueella vähemmistökielenä.

Joku voi tietysti pohtia, että kun useimmat Suomessa asuvat saamenkielen puhujat puhuvat myös erittäin hyvää suomea, että kuinka tarpeellinen tällainen suurimittainen käännöshanke on, mutta kuten varmasti tiedämme, on aivan eri asia lukea Raamattua omalla äidinkielellään. Eihän millään muulla kielellä vivahteet ja merkitykset aukea samalla tavalla kuin ensimmäisellä kielellämme.

Esimerkiksi kun Yhdysvalloissa 40 vuotta asuneelle sedäläni nämä uskon asiat alkoivat tulla hänen viimeisinä aikoinaan tärkeiksi, niin hänen amerikkalainen vaimonsa pyysi minua lähettämään heille suomenkielisen Raamatun. Lähetinpä vieläpä

sen vanhemman käännöksen, kun ajattelin, että se on ehkä hänelle lapsuudestaan tutumpi. Ja saan luottaa, että hänkin on nyt siellä perillepäässeessä seurakunnassa.

Saamen kielen kieliperheeseen kuuluu Suomessa tämän suurimman kielen, pohjoissaamen lisäksi myös koltansaame ja inarinsaame. Myös näille kielille raamatunkäännöstyötä on jatkettava. Inarisaamehan oli kuolla lähes kokonaan, mutta määrätietoisella elvytystyöllä kielen asemaa on saatu viime vuosikymmeninä vahvistettua.

Mielestäni on aika sydäntäsärkevää, että vaikka piispa Henrikin ajoista on kulunut yli 900 vuotta, niin Suomessa on edelleen alkuperäiskansaa, jonka omalle kielelle on käännetty vain pieni osa Raamattua.

Minun kotiseutuni Itä-Lapin ja Keski-Lapin alkuperäisasukkaat menettivät historian kuluessa oman kielensä, keminsaamenkielen. Kirkollamme on raskas historia siinä, miten se valtion tuolloisen virkakoneiston tavoin oli aikanaan hävittämässä saamelaiskielten ryhmään kuuluvia kieliä nähdessä ne virheellisesti erottamattomana osana pakanallista uskoa.

Tämänkin johdosta kirkolla on suuri vastuu jatkaa sitä työtä, että Raamattua ja muuta kristillistä kirjallisuutta saadaan entistä enemmän paitsi pohjoissaamen niin myös inarinsaamen ja koltansaamen kielille. Kiitos.

Koko Raamatun kääntäminen pohjoissaamen kielelle oli suuri, upea aikaansaannos! Raamattu on käännettävä kaikille maailman kielille.

8.11.2018

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2019 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2019-2021 ja talousarvioaloitteet 1/2018 ja 2/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Muutama sana liittyen tässä jo käytyyn keskusteluun ja liittyen esityksiin tästä patriarkan

kutsusta. Talousvaliokunta korostaa mietinnössään, että Suomen evankelisluterilainen kirkko ei ole osapuoli Moskovan ja Konstantinopolin patriarkaatin välisessä kiistassa eikä meidän ole totisesti syytä sellaiseksi ryhtyä.

Ekumeniaa ortodoksisten veljemme ja sisartemme kanssa on edistettävä, ja tämä lause Moskovan patriarkan vierailusta on hyvä pitää mukana. Vaikka erimielisyyksiä olisi, niin muistetaan Jeesuksen rukous: "Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä niin kuin sinä Isä olet minussa ja sinä minussa."

Maailmanpolitiikassa tapahtuu aina ikäviä asioita. Suurvallat toimivat usein oman logiikkansa mukaisesti. Ne eivät aina kunnioita kansainvälistä oikeutta, mutta siinä maailmassa meidän on pienenä kansana kuitenkin toimittava. Tästä aiheesta meille aikanaan antoi ankaran opetuksen ulkopoliittikkamme suuri oppimestari presidentti Paasikivi, joka vaimonsa todistuksen mukaan muuten luki kuulemma joka päivä Raamattua.

Mietin, että pitäisikö meidän sitten lopettaa yhteydet vaikka Kiinan kristittyihin yhteisöihin siksi, että emme pidä kaikesta, mitä Kiinan valtionjohto tekee, tai Amerikan kristittyihin kirkkoihin, jos emme kaikessa kannata presidentti Trumpin politiikkaa? Venäjän eristäminen ei sitä paitsi koskaan ole maailmassa johtanut mihinkään hyvään.

Mutta minä toivon, että voisimme nähdä kaikkien omien poliittisten tausta-ajatustemme ja ideologioittemme ylitse lähimäisen myös venäläisissä ortodoksisissa uskonveljissä ja -sisarissa. On ihanaa, että ateismin yö Venäjällä on päättynyt ja että marxilaista Neuvostoliittoa ei enää ole. Olisi todella vastuita rikkoa välimme Venäjän ortodoksiseen kirkkoon.

Siis malttia ja rauhallisuutta tällaisten vakavien asioiden käsittelyyn. Muuten yhdyin piispojen Häkkinen ja Peura erittäin perusteltuihin ja viisaisiin puheenvuoroihin. Jos tästä tulee äänestys, muistakaa, hyvänen aika, nämä puheenvuorot.

8.11.2018

Uusi vaalitapa käyttöön kirkon vaaleihin, edustaja-aloite 2/2018, yleisvaliokunnan mietintö 1/2018

Arvoisa puheenjohtaja. Mielestäni tätä siirtoonivaalitapaa pohdittaessa on oleellista huomioda se, että valitaanko vaalissa yksi henkilö vai monijäseninen toimielin. Tämä on mietinnössä toki huomioitakin, mutta haluan painokkaasti tätä tässä muistuttaa. Yhden hengen vaalissa tätä vaalitapaa voisi toki ihan perustellusti kokeillakin, mutta esimerkiksi kirkkovaltuuston vaaliin vaalitapa olisi täydellisen soveltumaton.

Jo nyt on haasteena, että saamme ihmisen äänestämään edes yhtä ehdokasta. Että äänestäjä kokee sieltä ehdokaslistalta edes yhden ehdokkaista omakseen ja äänensä arvoiseksi. Emme kai ala vaatimaan äänestäjiä asettamaan vielä useita ehdokkaita paremmuusjärjestykseen.

On myös huomioitava, että ne maat, joihin mietinnössä on viitattu, ovat lähinnä Brittiläisen imperiumin entisiä maita. Niissä näkyy edelleen brittiläinen oikeuskulttuuri ja myös vaalijärjestys. Yleensä näissä maissa käytetään valtiollisissa ja myös muissa vaaleissa, esimerkiksi paikallisvaaleissa, ns. yhden henkilön vaalipiirejä, joissa valitaan ainoastaan eniten ääniä saanut henkilö, mikä tietysti sitten voi johtaa kaksipuoluejärjestelmiin ja heikentämään ehdokaslistojen välistä suhteellisuutta.

Meillähän ei Suomessa tätä ongelmaa ole, koska moniehdokkaitten ehdokaslistoihin ja suhteelliseen vaalitapaan perustuva järjestelmä takaa paremmin valitsijoiden tahtoa vastaavan lopputuloksen. Siis yhden henkilön vaaleihin tätä voisi kokeilla, mutta monijäsenisten toimielinten vaaleissa näen kyllä, että haitat olisivat hyötyjä selkeästi suuremmat.

Esimerkiksi kirkkoherran vaalissa, kuten tässä viitattiin, tämä voisi olla kokeilemisen arvoinen, mutta kieltämättä tuossa penkissä istuessani ajattelin, että kunpa täällä etelässäkin niitä kirkkoherran suoria vaaleja vielä järjestettäisiin eikä otettaisi seurakuntalaisten äänioikeutta yksinomaan kirkkovaltuutettujen

käsiin. Tämä on kyllä paljon suurempi ongelma demokratian kannalta kuin se, että miten äänestetään. Kiitos.

7.5.2019

Kirkkohallituksen ja hiippakuntien vuosikertomus, henkilöstötilinpäätös, kirkon keskusrahaston toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2018 sekä tilintarkastajien kertomus

Arvoisa puheenjohtaja!

Kiitän näistä hyvistä esityksistä, joita saimme tuossa aluksi kuulla. Ihan lyhyesti haluan vain viitata näihin seurakuntavaaleihin, jotka tuossa mainittiin siltä osin, että tavoite äänestysaktiivisuuden nousemisesta ei tälläkään kertaa toteutunut.

Olen useita kertoja täällä kirkolliskokousaikana viitannut siihen, että kirkko käyttää erittäin paljon rahaa hyvinkin näyttävään ja graafisesti ja teknisesti onnistuneisiin, mutta teologiselta sanomaltaan hyvin hämäriin mainoskampanjoihin. Äänestysprosentti kuitenkin jatkuvasti putoaa, vaikka on julistettu uskoa hyvän tekemiseen tai vaadittu ihmisiä tekemään kirkosta itsensä näköinen.

Kysyisin vain, että miten tähän reagoidaan? Hyödyttääkö meidän käydä tällaisia kalliita kampanjoita, jos niistä ei ole kuitenkaan mitään apua tämän tavoitteen toteutumiseksi? Tulisiko seurakuntavaalien markkinointiin ottaa vaihteeksi sellainen näkökulma, että silloin kun kirkon kristillinen sanoma tulee ihmisille kirkkaaksi, niin todennäköisesti seurakuntien vastuunkantokin kiinnostaa tuolloin enemmän – ja ymmärtää seurakuntavaalit evankelioinnin näkökulmasta.

Jos äänestysprosentti jatkuvasti putoaa, niin mielestäni seurakuntavaalien mainoskampanjoita tulee tarkastella kriittisesti ja tehdä riittävät johtopäätökset.

8.5.2019

Kastettujen määrän lisääminen kummiuden vaatimuksia keventämällä, edustaja-aloite 1/2019

Arvoisa puheenjohtaja. On hienoa, että tämä asia herättää täällä huolta ja keskustelua. En toista aikaisemmin sanottua. Toetan vain, että kun kuuntelee puheenvuoroja, niin varmasti jokainen ymmärtää, että pohjimmiltaan kyse ei ole kummi-instituutiosta ja sen kohtalosta yksistään vaan kastekriisistä.

Siitähän tämä huolestuttaa kumpuaa, että Suomessa yhä useammat vanhemmat haluavat jättää lapsensa kasteen armosta osattomiksi, ja se on todella vakavaa. Ja tämän asian luonteen vuoksi ihan kokonaisharkinnan pohjalta pitäisin hyvin perusteltuna, että tämä asia käy myös perustevaliokunnassa, kuten tässä on esitetty ja useassa puheenvuorossa kannatettu.

Esitys, joka aikanaan hyväksyttiin, mahdollistaa yhden kummin asettamisen lapselle, kun aikaisemmin minimivaatimuksena oli kaksi kummiä. Tosin käytännössä lapsen kastamatta jättäminen johtuu yleensä aivan muista syistä kuin kirkkoon kuuluvien kummien puutteesta.

8.5.2019

Hiippakuntavaltuustoja koskevien kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännösten muuttaminen

Arvoisa puheenjohtaja. Olin aikanaan yksi niistä harvoja, jotka vastustivat hiippakuntavaltuustojen lakkauttamista. Koin, että taustalla oli tuolloin erityisesti kova halu saada tehdä edes jonkinlainen rakennemuutos, kun viime vaalikaudella ajettu seurakuntien onneton suurseurakuntapakkoyhtymähanke kaatui. Nyt on kuitenkin ilmennyt, että tämä muutos hiippakuntavaltuustojen lakkauttamiseksi ei olekaan niin yksinkertaista. Tämän kirkkohallituskin on joutunut huomioimaan ja ymmärtämään sen päätöksen, jonka kirkkohallitus on tehnyt.

Hiippakuntavaltuustojen lakkauttaminen heikentäisi maallikoiden vaikutusmahdollisuuksia kirkossa. Minä toivon ratkaisua, jossa hiippakuntavaltuustojen asemaa ja toimintaa voidaan kehittää nykyistä mielekkäämmäksi. Mutta en olisi edelleenkään valmis niitä suoriltaan lopettamaan.

Kun jäsenmäärä ja tulopohja kirkossa pienenee, mallikoiden vastuu tästä siionista tulee joka tapauksessa korostumaan, ja jos demokratia jossain toimielimessä ei tunnu toimivan hyvin, niin onko ratkaisu, että se lopetetaan silloin kokonaan vai etsitäänkö vielä kehittämismahdollisuuksia? Kiitos.

8.5.2019

Kyselytunti

Suomessa on kristillinen TV-kanava TV7. Kanavalla esitetään runsaasti kristillistä ohjelmaa, mutta evankelisluterilaiselta kirkolta vaikuttaa olevan varsin vähän materiaalia kanavalla. Kysyisin, että tekeekö kirkko minkäänlaista yhteistyötä TV7:n kanssa ja mahdollisesti aiotaanko yhteistyötä laajentaa?

Sain idean kysymykseeni siitä, kun TV7-kanavan juhla-lähetyksessä kanavan perustajat, Martti ja Mirja Ojares, kertoivat, ettei kirkko ole lähtenyt tekemään yhteistyötä kanavan kanssa. Vaikka kyseisellä kanavalla on paljon erilaisten vapaiden kristillisten suuntien tuottamaa materiaalia, joka voi meistä "perusluterilaisista" tuntua vieraalta, niin tavoite evankeliumin ilosanoman levittämisestä pitäisi olla yhteinen. TV7 on tehnyt hienoa, uraauurtavaa työtä Suomessa kristillisenä tv-kanavana.

Toivoisin, että tulevaisuudessa kirkko voisi tehdä yhteistyötä TV7-kanavan kanssa ja muutenkin kirkastaisi ydinsanomaansa, kun se pääsee esiintymään mediassa.

Kirkon viestintäjohtaja vastasi kysymykseeni seuraavasti:

"Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kirkolliskokousedustajat, Evankelis-luterilaisen kirkon viestintä pyrkii palvelemaan yleisöä

mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. – Erityisesti uusilla avauksilla pyrimme tavoittamaan heitä, jotka ovat kirkosta vieraantuneita tai kirkkoa huonosti tuntevia. Tätä taustaa vasten Kirkon viestintä on tehnyt projektityyppisiä yhteistyöhankkeita esimerkiksi Radio Helsingin, Basso Radion, Classic Radion ja Radio Novan kanssa. Kirkon viestintä on tehnyt myös rakentavaa yhteistyötä Radio Dein kanssa. Kirkon viestinnällä ei ole tällä hetkellä yhteistyötä TV7:n kanssa, sen sijaan jotkut yksittäiset seurakunnat ovat harkintansa mukaan olleet mukana kanavan ohjelmatuotannoissa. Kirkon mediasäätiö, jonka hallituksen puheenjohtajana minun on ilo toimia, on tukenut ohjelmia, joita on esitetty TV7:n ohjelmistossa. Suunnitelmia varsinaisen ohjelmayhteistyön aloittamiseksi ei ole. Kirkon viestintä palvelee toki myös TV7:n toimittajia samoin ammatillisin perustein kuin muidenkin kanavien toimittajia.”

4.11.2019

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 ja talousarvioaloitteet 1/2019 ja 2/2019

Arvoisa puheenjohtaja. Kommentoin lyhyesti näitä kahta talousarvioaloitetta. Olen allekirjoittanut tämän nuorten osallisuutta koskevan aloitteen ja haluan tuoda Pohjois-Suomen seurakuntien näkökulman. Välimatkat tänne Etelä-Suomeen, jossa nämä tulevaisuusseminaarit ja muutkin nuorten valtakunnalliset tapahtumat yleensä pidetään, ovat meiltä huomattavan pitkät ja matkakulut niin muodoin paljon korkeammat. Maantieteelle emme voi mitään, mutta pohjoisen seurakunnista nuorten osallistuminen on hankalampaa ellei kuluja korvata tasapuolisesti.

Tietysti tärkeintä kirkon nuorisotyössä on se, että jokaisessa seurakunnassa ympäri maata olisi väkevää evankelioivaa nuorisotyötä, jossa Raamatun perustotuudet pidetään kirkkaana. Mutta jos halutaan, että tämä kansankirkko säilyy jollakinkaan tavalla vielä pystyssä, niin on tärkeää, että sen nuorilla on ymmärrys kansankirkkomme kentän moninaisuudesta ja silloin on

tarpeellista, että erilaisista alueellisista taustoista, erilaisista herätysliike-, ym. taustoista tulevat, kirkossamme toimivat nuoret kohtaavat ja tulevat tekemisiin toistensa kanssa. Aloitteessa esitetty määräraha on nähdäkseni tarpeellinen.

Sitten tämä Pyhiinvaellus-aloite, tietääkseni omaa allekirjoitustani siihen ei ole pyydetty, mutta olisin sen toki kirjoittanut, jos se olisi pyydetty ja voin yhtyä siinä esitettyihin näkemyksiin. Jos tällainen pyhiinvaellustoiminnan koordinointi on kysynnän vuoksi tarpeellista, niin silloin siihen on mahdollisuuksien mukaan vastattava. Eipä tälle kirkkomme tuotteelle, Kristuksen evanliumille koskaan voi liikaa kysyntää olla.

Pyhiinvaeltaminen on vanha, hyvä tapa kristittynä elämisessä ja kristittynä kasvamisessa. Aloitteessa mainitaankin monia tunnettuja pyhiinvaelluskohteita Suomessa ja ulkomailla. Meillä luterilaisilla voi olla ennakkoluuloja pyhiinvaelluksia kohtaan ja voimme helposti ajatella sen liittyvän jonkinlaiseen meille vieraaseen pyhimysten palvontaan, mutta kun sen ympäriltä lasketaan pois kaikki turha ja kaupallinen, ja mietitään sitä pyhiinvaelluksen ydintä, niin kyllä sen pitäisi luterilaisuuteenkin erittäin hyvin sopia. Piispa Kalliala esittelikin tätä asiaa äsken ansiokkaasti.

Osallistuin itse muutama vuosi sitten pyhiinvaellusmatkalle Israeliin, jossa kävimme monilla tunnetuilla Raamatun tapahtumapaikoilla ja saimme nähdä omin silmin, miten juutalainen kansa on Raamatun lupausten mukaisesti palannut sille luvattuun maahan. Näitä paikkoja, joissa Jumala on kansamme historiassa toiminut ikimuistoisilla tavoilla riittää meilläkin. Toivon, että löydämme oikeat tavat ja riittävästi resursseja pyhiinvaellustoiminnan kehittämiseen. Toivon aloitteelle ja laajemminkin sen tavoitteille menestystä.

5.11.2019

Esitys kummeja koskevan kirkkojärjestyksen 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

Arvoisa puheenjohtaja! Luin eilen illalla vuonna 1546 painetun kirkkokäsikirjan tekstiä, ja sielläkin puhuttiin kummeista monikossa.

On hyvin surullista, että joudumme käsittelemään tällaista esitystä – olkoonkin, että hyvin harva jättää lapsensa kastamatta sen takia, että sopivia kummeja ei löydy. Mutta tämä esitys kertoo paljon muuttuneesta toimintaympäristöstä, muuttuneesta Suomesta. Ja kirkolla on peiliin katsomisen paikka, miksi näin on käynyt.

Mutta toisaalta jos tämä nyt yhdenkään lapsen enemmän toisi kasteen armosta osalliseksi, ja kun käytännössä jo nyt lapsi kastetaan poikkeusluvalla yhden kummin kanssa, niin on hankala löytää perusteita jättää esitystä hyväksymättä.

Yhdyn muuten edustaja Hahtolan äsken esittämiin ajatuksiin ja kannan toki myös huolta, kuten piispa Häkkinen tuossa toi julki, että johtaako tämä siihen, että yhdestä kummista tulee jatkossa yleinen käytäntö?

5.11.2019

Ohjeistuksen laatiminen sidonnaisuuksien ilmoittamisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan korostaa, kuten hallintovaliokuntakin mietinnössään, että esteellisyys tulee aina huomioitavaksi yksittäisen käsittelyn yhteydessä, olipa ohjeistusta sidonnaisuuksien ilmoittamisesta tai ei. Jos tällaiset ohjeistukset katsotaan tarpeelliseksi, niin toivottavasti ne rakennetaan sellaisella tavalla, joka ei nosta entisestään seurakuntalaisten kynnystä tulla mukaan luottamustoimiin.

Joka tapauksessa olisi – riippumatta siitä, kävi tälle asialle miten tahansa – hyvä ja tärkeä järjestää koulutusta esteellisyys-säädöksistä ja yleensäkin julkishallinnon toimintaperiaatteista, jotka koskevat myös seurakuntia ja kirkkoa. Elävässä elämässä tuolla seurakuntakentällä on nimittäin koettu esimerkiksi tilanteita, joissa ihan asiallisesti esteellisyydestä epäilty päätöksentekijä on voinut loukkaantua ja kuvitella, että hänen

rehellisyytensä jotenkin kyseenalaistetaan, vaikka siitähän ei ole silloin kysymys.

On aina hyvä tässä keskustelussa muistaa, että se, että aktiivisilla ihmisillä on monenlaisia sidonnaisuuksia, se ei tietenkään ole millään muotoa väärin tai syntiä.

7.11.2019

Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 ja talousarvioaloitteet 1/2019 ja 2/2019, talousvaliokunnan mietintö 4/2019

Arvoisa puheenjohtaja. Täällä läsnäolevista kirkolliskokousedustajista pohjoisimpana haluan kiittää talousvaliokuntaa saamelaisten kirkkopäivien huomioimisesta. Saamelaisia elää neljän eri valtakunnan alueella ja kuuluu myös eri kirkkokuntiin, niin kansainvälinen ja ekumeeninen työ heidän parissaan on hyvin tärkeää.

Sitten mitä tuossa mietinnön esittelyssä sanottiin, että valtaa on käytetty täysimääräisesti, siis tämän mietinnön tekemisessä, niin totean siihen, että niinhän kuuluukin olla. Luottamushenkilöiden on käytettävä sitä valtaa, joka heille kuuluu. Tuolla kuntapuolella kunnallispolitiikassa usein kuulee sanonnan "virkamies päättää ja luottamusmies luottaa", mutta nähdäkseni talousvaliokunta on toiminut tässä niinkuin kuuluu, kiitos siitä.

7.11.2019

Esitys kummeja koskevan kirkkojärjestyksen 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

Arvoisa puheenjohtaja. Haluan kiinnittää huomiota tähän yleisvaliokunnan mietintöön 2/2019, johon myös lakivaliokunnan käsiteltävänä olevassa mietinnössä viitataan ja jossa toivotaan, että seurakunnat suosittelvat jatkossakin kahta

kummia. Se on edelleen lähtökohta kummeja valittaessa ja toivottavasti seurakunnissa tätä lähtökohtaa pidetään esillä, vaikka nyt pakon edessä onkin jouduttu tätä kummien määrän alarajaa laskemaan. Muuten mitä tähän itse asiaan toteaa, niin asia on niin, että tämä kaikki keskustelu osoittaa, miten kipeästi tämä maa tarvitsee uusia herätyksen aikoja ja myös vahvaa kasteopetusta. Silloin nämä kummiongelmatkin poistuisivat.

* * *

Kotimaa-lehti haastatteli muutamia kirkolliskokousedustajia kauden viimeisen istuntoviikon alla marraskuussa 2019. Annoin omalta osaltani seuraavat vastaukset:

1.) Kauanko olet ollut kirkolliskokouksessa? Oletko ehdolla tulevissa vaaleissa? Jos olet tai et ole, miksi?

Olen ollut kirkolliskokouksessa nyt kaksi kautta. Olen valmis jatkokaudelle, jos äänestäjät niin tahtovat. Haluan edistää kristillisten perusarvojen ja Raamatun mukaista toimintaa ja opetusta kirkossa.

2.) Mikä on ollut mielestäsi kuluneen kauden tärkein päätös (tai tärkeimmät päätökset, jos yksi ei ole ylitse muiden)?

Uusi kirkkolaki ja kirkkojärjestys. Sanotaan, että kirkko riitelee koko ajan, mutta nämä suuret hankkeet saatiin lopulta kutakuinkin yksimielisesti läpi.

3.) Mitä katsot henkilökohtaisesti saaneesi aikaan kirkolliskokouksessa kuluneiden neljän vuoden aikana?

Koko kirkolliskokousaikani tärkein aikaansaannos on edellis-kaudella tapahtunut seurakuntien pakkoyhtymämallin kaataminen. Se on heijastunut myös tälle kaudelle, koska mallia ei ole enää ajettu.

4.) Jäikö jokin asia erityisesti vaivaamaan mieltäsi?

Usein mietin, etsiikö tämä kirkko enemmän maailman suosiota vai Jumalan tahtoa?

5.) Mikä oli mieleen jäävin hetki istuntokaudella?

Paljon upeita kohtaamisia toisten kristittyjen kanssa. En olisi tutustunut näin mielenkiintoisiin ihmisiin, jos en olisi tullut valituksi kirkolliskokoukseen.

6.) Onko kirkolliskokouksella oikeasti valtaa kirkossa?

On hyvinkin paljon.

Kirkolliskokous pidetään Turun kristillisellä opistolla kaksi kertaa vuodessa, toukokuussa ja marraskuussa.

Kirkolliskokousväkeä opiston ruokalassa.

Kirkolliskokouksen nuorin edustaja Marianna Parpala, turkulainen kokousedustaja Ville Auvinen sekä minä syksyllä 2017.

Pitämässä puhetta kirkolliskokouksen istuntosalissa.

Kirkolliskokouksen varapuheenjohtaja Seija Kuikan seurassa kokouspaikan pihalla keväällä 2019.

Kirkolliskokouksen juhlallinen avajaismessu pidetään joskus Turun tuomiokirkossa.

Kirkolliskokouskollega Niilo Räsänen seurassa. Niilo Räsänen vaimo Päivi Räsänen kävi aikanaan ministerinä useita kertoja tuomassa kokoukseen valtiovallan tervehdysten.

Edustajia keskustelemassa istuntojen välisellä tauolla.

Kahvitauolla kenttäpiispa Pekka Särkiön sekä edustajien Antti Savelan ja Matti Taskilan seurassa.

Edustajien Marjatta Pekkarisen ja Eevi Väistön seurassa.

Samanmielisten kaverusten lisäksi kirkolliskokouksessa on ystävyksiä, jotka eivät ole yhtä mieltä juuri mistään. **Katri Korolainen** ja **Janne Kaisanlahti** olivat vuonna 2012 ainoat edustajat, jotka valittiin kirkolliskokoukseen alle 30-vuotiaina. Kaisanlahti oli keskustalainen arvokonservatiivi Lapista, Korolainen vihreä arvoliberaali Helsingistä.

Nykyään Korolainen ja Kaisanlahti syövät kirkolliskokouksen aikana yhdessä vähintään yhden lounaan. Pari kertaa vuodessa he tapaa-vat Helsingissä ja käyvät teatterissa tai oopperassa.

– Olen oppinut luottamaan Katriin ja ymmärtämään, millä logiikalla hän toimii. Katri tietää yksityisasioitani, joita en kerro useimmille samanmielisille, Kaisanlahti sanoo.

– Tämän salin kontekstissa olemme lähellä äärilaitoja, mutta muuten meillä on enemmän yhdistäviä kuin erottavia tekijöitä, Korolainen toteaa.

Kirkolliskokouksessa eteen tulevia asioita on ennakkoon hyvä testata toisella. Korolainen saattaa kysyä Kaisanlahdelta, miltä jokin aloite kuulostaa konservatiivin korvin.

Katri Korolainen ja Janne Kaisanlahti ovat ystäviä, vaikka ovat kirkolliskokouksessa melkein kaikesta eri mieltä.

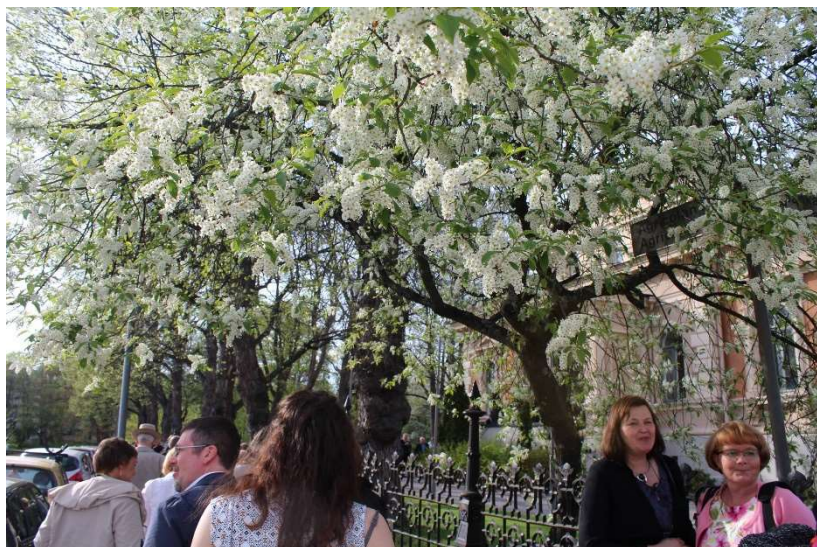
Kaisanlahdelle oli vaikea paikka olla tuematta Korolaista kirkolliskokouksen varapuheenjohtajan vaalissa kaksi vuotta sitten.

– Katri tuli äänestyksen jälkeen rapussa vastaan. Pysähdyin ja kysyin, ollaanko me vielä kaivereita. Katri sanoi, että ollaan.

Kotimaa-lehti teki marraskuussa 2018 minusta ja edustajakollega Katri Korolaisesta pienen jutun.

Oulun hiippakunnan kirkolliskokousedustajia 6.11.2019. Uusi piispa Jukka Keskitalo myös mukana kuvassa. Vaikka olemme erilaisia ihmisiä ja mielipiteissä kovastikin eroavaisia, niin keskusteluyhteys on ollut hyvä kaikkien hiippakuntamme edustajien kanssa – siitä kiitos!

Kun olen lähtenyt Lapista kevään kirkolliskokousviikolle Turkuun, niin maassa on voinut olla vielä reippaasti lunta – mutta Turussa on tuntunut kuin olisi jo täysi kesä!

Edustajakollega Huttusen ja piispa Häkkisen seurassa.

Kokouspaikan lähellä sijaitsevassa Maarian kivikirkossa pidetään usein kirkolliskokouksen jumalanpalvelukset.

Avajaismessu pidettiin
samoin kuin lopetusmessu
vanhassa, mahtavassa tuomiokirkossa.

Vuosisatojen ajan haudattiin
Suomen mahtavimpia miehiä ja naisia
tuon muinaisen kirkon lattian alle.

Ehtoolliselle kirkon alttarille
muiden kokousedustajien mukana kävellessäni
ajattelin, että astelen kenties
esivanhempieni tomun yllä.

Esiäitini Elisabet Eneskjöld
heitettiin vuonna 1658 kuulemma ulos
samaisesta kirkosta,
kun häiritsi messua riitelemällä
erään rouva Liljeholmin kanssa,
”joka hänkään ei”, historia kertoo,
”kuulunut tuon ajan
sopuisimpien ja nöyrimpien
naisten joukkoon.”

Ei vaiennut esiäitini seurakunnassa.
Vaan nyt makasi hänkin hiljaa arkussaan
jossain tuon mahtavan katedraalin
hämärissä hautaholveissa.

Ja sinnekin kuuluu kerran,
kun pasuuna soi.
Kuolema on voitettu.

Presidentinrouva Sylvi Kekkonen
kirjoitti aikanaan ajatelmakirjassaan
jotain siihen suuntaan,
että suurempi on ihmisen halu
kuvata Jumala kaltaiseksi
kuin tulla itse Jumalan kaltaiseksi.

On väitetty, että rouva Kekkonen,
niin papintytär kuin olikin,
olisi itse ollut ateisti.

En voi siihen kantaa ottaa.
Jumala tietää, ja se riittää.
Mutta paljon viisautta tuossa mietelmässä
joka tapauksessa oli.

Joskus tulee tämäkin mieleen
Suomen kirkolliskokouksessa.

Ei minulle pohjoisen ihmisenä
tietenkään Turun piispanvaali kuulunut.
Mutta kun luin tämän
viisaan ja oppineen naisen kirjoituksia,
niin ilmoitin hänen tukiryhmälleen,
että lisätäkää minunkin nimeni tukijoiden listalle.

Ei häntä piispaksi valittu,
mutta en tuolloin arvannut,
että pääsisin neljäksi vuodeksi
hänen kirkolliskokousoverikseen.

Ja että kerran esittelisin hänelle
ystäväni tekemää kastevirttä,
jota hän kirkon virsiuudistusta
valmistelleen valiokunnan johtajana
kiitteli ja piti lahjakkaana.

Pyysin häntä rukoilemaan,
että ystäväni saisi voimaa ja rohkeutta
enemmän kirjallisia lahjojaan käyttä.

Kerran bussissa vierekkäin istuessamme
lupasi hän rukoilla myös minun puolestani,
että minä, poikamies kun olen,
hyvän vaimon jostakin saisin.

Ja kun hukkasin auton avaimet,
niin silloinkin hän rukoili.
Ja avaimet löytyivät.

Kohdataan rukoussillalla,
hän kirjoitti minulle tervehdyksenä
jättämänsä muistilappuun,
kun viimeistä kertaa istuimme kokoussalissa
hänen kerrottuaan jäävänsä pois tulevista vaaleista.

Jo iäkäs mies astuu puhujalavalle.
Hän astuu sinne usein,
on kokouksen ahkerimpia puhujia.

Jokin hänen olemuksessaan tuo mieleen
muinaisen Israelin patriarkat.

Vaikkei hän ole edes pappi.
Eikä hänellä ole partaa, toisin kuin
taiteen keinoin esitetyillä kantaisilla
ja profeetoilla yleensä.

Hän ei näytä vihaiselta,
melkein hymyilee
kuin leppoisa isoisä,
joka kuitenkin vakavin sanoin
nuhtelee harhateille joutuneita lapsenlapsia.

"On katseeni hellä, vaikka sanani ovat kovat",
hän kerran lainasi Yrjö Jylhää.

Syyttävät häntä Raamatulla päähän lyömisestä.
Parempi on lyödä Raamatulla kuin Koraanilla,
ajattelen, kun kirkko avaa ovensa muslimille,
mutta heittää sieltä ulos ne kristityt,
jotka eivät tarpeeksi mukaudu tämän maailman menoon.

Vihreiden puoluetta edustava nuori nainen,
helsinkiläinen arvoliberaali,
sateenkaarilippujen liehuttaja.
Kaikin tavoin kaukana minun maailmastani.

Mutta yhdessä meidän oli kirkkoa edustettava.
Sen "virallisina nuorina".
Vaikka omasta täysi-ikäistymisestä
tuli jo vuosikymmen ja ylikin.

Ei tämä puoluepolitiikkaa toki ole.
Mutta silti ajattelin joskus,
että harvoin olen vihreiden kanssa veljeillyt.
Se on ainoa suuremmista puolueista,
jolla ei ollut edes ehdokaslistaa
kotikuntani valtuustoa valittaessa.

Jos kirkkokuntia vasta tänään
Suomeen perustettaisiin,
niin tuskin me siinäkään samaan päätyisimme.
Mutta tässä vanhassa kansankirkossa
on seinät leveällä.

Sen ansiosta minäkin saatoin kohdata hänet ihmisenä,
ystävystyä ja oppia ymmärtämään erilaista maailmaa.

Kerran kävimme yhdessä oopperassakin Helsingissä.
Emme kirkon edustajina, vaan ystävinä.
Ja mukavaa oli, vaikka mieleeni tulikin
vanhan kansanedustaja Lahtelan kysymys,
että kuinka ne huutamisesta voivat
valtionavustusta maksaa?

Eräässä kokoushuoneessa oli joku
(toivottavasti ei kukaan kokousedustajista)
kokeillut englanninkielen taitojaan
kirjoittamalla tussilla pöytälevyyn:
"Fuck all bithes".
Ilman C-kirjainta.

Yksi arvovaltainen pappismies
katseli kirjoitusta aikansa
ja ajankulukseen suomensi sen
yhdelle kokouspapereittensa lehdistä:
"Nai kaikkia huoria".

Suunnilleen oikein käännös kai meni.

Mutta sanoin kuitenkin,
kun poistuimme kokoushuoneesta,
että sottaa sentään tuo teksti yli
tai älä ainakaan pidä paperia
nipussa päällimmäisenä.

Jos käytävällä on toimittajia ottamassa lehtikuvia,
ja tuo kirjoitus pääsee sanomalehteen
otoksena tuomiorovastin muistiinpanoista,
niin sitä aforismia voi sitten olla
sangen vaikea julkisuudessa selittää.

Istuntoviikolla ruokatauoilla,
ruokalassa hyvien aterioiden äärellä
edustajat usein tutustuvat paremmin vielä vieraaksi jääneisiin,
kun vaihtaa pöytäseuraa säännöllisesti.

Joskus näkee kyllä pöydistä,
että tuolla on tietyn kulmakunnan väkeä,
tai että tuolla istuu nyt lestadiolaisia, tuolla liberaaleja,
tuolla evankeelisia. Useimmin on kyllä sekapöytä.
Että siellä ei pidetä rajaisia, sanottaisiin meilläpäin

Kerran istuin tutun pohjalaisedustajan kanssa
ruokatauolla samassa pöydässä.
Pöytään tuli muuan julkisuudessakin aikanaan
paljon esiintynyt rouva,
jonka kanssa en muista sanaa vaihtaneeni.
Ajattelin, että onpa mukava nyt häneenkin tutustua.

Rouva kysyi, että saako istua seuraan.
Vastasimme, että totta kai.
Rouva istui muutaman sekunnin, nousi siten ylös ja hymähti:
”Kyllä teillä taisi olla joku keskustelu menossa,
menen tuonne toiseen pöytään.” Ja vaihtoi seuraa.

Ehkä hän löysi sieltä paremmin
omaan maailmankuvaansa sopivia ihmisiä.
Tai ehkä aidosti luuli meitä häirinneensä.
Pahoitin kuitenkin mieleni, mutta kun olin
äänestäjäni edustamassa, niin en halunnut heitä nolata.
Enkä huutanut perään, että ”no ala vetää, jos ei seura kelpaa”,
vaikka Vanha Aatami sisälläni siihen kannusti.

Tämän jälkeen en kyseisen rouvan kanssa
koskaan sanaakaan vaihtanut.
Ehkä taivaassa.
Vaikka kai sielläkin seuransa saa valita.

Istuntoihin tuli tunnin tauko.
Kerrankin lakivaliokunta lopetti kokouksensa ajoissa
ja sai hetken levätä.

Suunnittelin tekeväni omia töitäni sen tunnin.
Mutta migreeni yltyi niin pahaksi,
että oli pakko ottaa lääke
ja mennä makaamaan
pimeään kylpyhuoneen lattialle.
Kirkas valo kun laukaisee migreenin
tai ainakin se pahentaa sitä.

Joku kirjoittikin aikanaan Kemijärven
Suomi24-palstalle minuun viitaten,
ettei tuollaisia valonarkoja sairaita
pidä kaupunginvaltuustoon valita
(kun oli nähnyt minut lehtikuvassa
ulkona aurinkolasit päässä).

Ei tiennyt, että minulle tuo vaiva
on ollut siunaukseksi Jumalalta.
Se on pakottanut pysähtymään silloin,
kun on ollut vaarassa uuvuttaa itsensä.

Emme me täällä ole
vain tämän päivän mukaan
päättöksiä tekemässä.

Toiminnan pitää vastata
nykyhetken haasteisiin.
Kirkon on mentävä Internetiin
ja seurakunnan ostoskeskuksiin.

Mutta Jumalan suunnitelma,
jota me vajavaiset ihmiset
koetamme toteuttaa,
ulottuu kaikkien aikojen halki.

On nähtävä jatkumo
alkukirkosta asti tähän päivään,
ja Jeesuksen paluuseen asti.

Mutta näemmekö?

31 kirkolliskokousedustajaa
riitti kaatamaan pakkoyhtymähankkeen.

Toimin edustamieni seurakuntien tahdon
ja omantuntoni mukaan melkoisen paineen alla.

Syvä oli kannattajien pettymys.
Että nuo aataminaikaiset määräenemmistösäädökset
antoivat tuolle reilulle neljännekselle
oikeuden kaataa sen,
jonka piti melkein tuoman paratiisi
maan päälle Suomen Siioniin.

Heidän mukaansa olisi ollut välttämätön uudistus.
Miten moni asia maailmassa onkaan ollut välttämätön, kun nii-
den puolesta on puhuttu?

Äänestyksen jälkeen tiuskaisi minulle
keskustalainen kokoustoverini:
”Siinä meni sinun poliittinen urasi!”

Mistä lie sain taas voiman olla rähjäämättä,
vastoin perimmäistä luontoani,
sen Lanton veren kuohahtaessa,
kun vain viileästi vastasin,
että ”sinä et sitä päättä”.

Kentältä ei tullut yhtään haukkua.
Ne, joita minä Turussa edustin,
kiittivät tehdystä työstä.
Maakuntien ääntä olen pitänyt.
Ja ajattelin, että vaikka
putoaisinkin seuraavissa vaaleissa
ja vaikka mitätön vaikuttajaurani tähän katkeaisi,
niin olen edes jotain ollut täällä aikaan saamassa.

Istumme päättäjäisjuhlassa.
Hulppeissa puitteissa, Turun keskustassa
suuressa salissa,
arvokkaita puheita ja musiikkia kuunnellen.

Istumapaikat on nimetty lapuilla,
jotka on varustettu raamatunlausein,
ja jotka saamme ottaa muistoksi mukaamme,
ja meille tuodaan eteemme
toinen toistaan hienompia ruokia,
vaikka joku arvelikin ankkapaistin olevan
peräisin Aurajoen sorsista.

Viinejäkin kannetaan pöytiin ja kai sekin kirkon laskuun
(sillä en näe kenenkään kaivavan lompakkoaan).
On tämä oikeaa työtä ollut, kahdeksan viikkoa,
ja välilläkin monet kokoukset, puhelut
ja asiakirjojen lukemiset.
Saa sen päälle peijaiset pitää.

En minä sitä synniksi laske,
että elettyä kokouskautta juhlistetaan.
Enkä sitä, että lopuksi karaokena
lauletaan samaa Satumaa-tangoa niin monta kertaa,
että alkaa jo inhottaa koko jollotus.

Mutta onko se vennamolaisen
Ranuan mummin verenperintöä,
vai vielä jokin idealistisen kristityn jäännö
paatuneen kuoreni alla, joka kysyy,
että paljonko tämän juhlan kustannuksilla
olisi voitu ravita ihmisiä vaikka Hurstin leipäjonossa,
kokousedustajat talkooväkenä?
Ja olisiko voitu syödä soppatykistä hernekeittoa,
joka ehkä sittenkin olisi paremmalta maistanut.

Poistuessamme viimeistä kertaa kokoussalista
ylöspäin viettäviä askelmia pitkin
moni vaikutti liikuttuneelta.
Toivottivat toisilleen hyvää jatkoa elämään.

Kahdeksan viikkoa olimme istuneet
elämästämme samassa salissa.
Rukoilleet, virsiä veisanneet,
toisiamme kehuneet tai moittineet,
kovia puheita pitäneet.

Mutta yhdessä sen kaiken olimme silti tehneet.

Osa jäisi nyt pois vapaaehtoisesti.
Ja ainahan vaaleissakin osa tippuu.
Jumala on armollinen, mutta demokratia ei.

Sanoin edessäni kulkeneille,
ettei tässä hyvästejä tarvitse jättää.
Eihän Herran kansa
koskaan toisistaan iäksi erkane!

Kukaan ei nauranut toteamukselleni,
vaikka se olikin
tunnelman kevennykseksi tarkoitettu.
Tiesimme, että se on totta.

Kun aloitin kirkolliskokouksessa
kahdeksan vuotta sitten,
pelkäsin,
etten ole konservatiiveille
tarpeeksi hurskas
enkä liberaaleille
tarpeeksi moderni.

Enkä minä turhaa pelännyt.
Mutta mitä sitten!

Toisella kirkolliskokouskaudellani
takanani istui kokoomuslainen rouva,
jonka kanssa yhteys syntyi heti.

Aina, kun tulin saliin,
ennen istunnon alkua,
vilkaisin taakseni
istuessani omalle paikalleni,
ja vaihdoimme muutaman sanan.

Tiukan paikan tullen,
joskus kesken istunnonkin,
kuiskailimme, että
”mitä sinä ole tästä mieltä?”

Ei sillä, ettemmekö molemmat
vahvatahtoisina ihmisinä
olisi osanneet kantaamme
muutenkin muodostaa.

Mutta ajatusten vaihtaminen
tuntui luontevalta,
kun oli sama pohja Raamatussa.

Kirkolliskokouksen penkeissä
tuntee joskus istuvansa Titanicin kansituoleilla.

Jäsenet katoavat, verotulot vähenevät.

Jos yhä useammat eroavat kirkosta
ja jättävät lapsensa kastamatta,
muutamassa sukupolvessa
olemme vähemmistökirkko pakanamaassa.

Uskonnollisen ydintehtävänsä lisäksi
kirkko on paikannut
hyvinvointiyhteiskunnan aukkoja
monenlaisella hyvällä työllä.
Ja koonnut suomalaisen kansan
yhteisten arvojen alle.

Mietin joskus, ymmärtävätkö kirkosta eroajat
millaiselta työltä ja yhteiskuntajärjestykseltä
he ovat hävittämässä perustaa?

Vai eivätkö he välitä?

Tästäkinkö Jeesus puhui Öljymäellä,
kun mainitsi lopun aikojen merkkeinä,
kuinka monien rakkaus kylmenee?

Kirkolliskokoukseni aikaan
ajoittui myös uskonpuhdistuksen
500-vuotisjuhla.
Istuin siellä itseäni paremmassa seurassa.

Vaikka uskonpuhdistusta pitäisi kuulemma
nykyään kutsua reformaatioksi.
(Mutta minähän sopeudun
niin huonosti muutenkin tähän aikaan.)

Pitkä matka on kuljettu vuodesta 1517.
Mitähän sanoisit,
Wittenbergin vanha Martti-setä,
kun näkisit, millaiset haasteet
luterilaista maailmaa
nykyään ravisuttavat?

Paluu aitovierille
olisi täälläkin tarpeen.

Luterilaisuuden merkitys Suomessa on niin suuri,
että presidenttikin kunnioitti pääjuhlaa läsnäolollaan.
Ja siteerasi puheessaan Sibeliusta, joka sanoi,
että en käsitä, kuinka ihminen
voi elää ilman uskontoa.

Ensimmäisten kokousviikkojeni jälkeen
tuntemattomat kirkkovaikuttajat
eivät ole yrittäneet minua lobata.

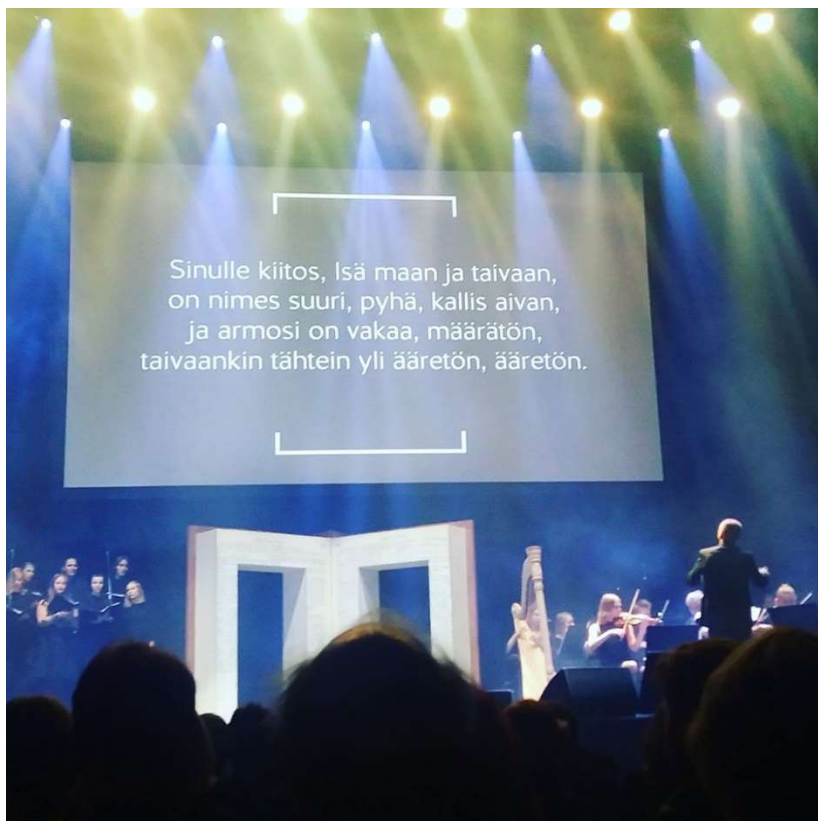
”Ei se lappilainen käännä päättään”,
varmaan ovat jupisseet.
Ja merkinneet mielensä
muistikirjaan nimeni jälkeen arvion:
”Toivoton tapaus.”

Kesken avajaismessun
historiallisessa Turun tuomiokirkossa,
loppuvirren aikana,
alkoi kuulua voimakas, kumiseva ääni.

En tiedä, tuliko se epäkuntoon menneistä uruista
vai kirkon ulkopuolelta
jostain työkoneesta tai kulkuneuvosta.

Kysyin vierustoverilta,
että onko tuo nyt se viimeisen pasuunan soitto,
ja vaivamme olisivat ohitse?

Mutta ei se ollut,
joten kokous alkoi,
ja vielä Herran kansa vaelttaa.

Otin tämän kuvan Turun Logomossa uskonpuhdistuksen 500-vuotisjuhlassa. Lauloimme yhdessä luterilaisuuteen keskeisesti kuuluvia virsiä. Musiikilla on ollut mahtava voima, kun uskoa on siirretty eteenpäin sukupolvelta toiselle, tuttujen hengellisten laulujen sävelmin.

Lainauksia aikaisemmalla istuntokaudella 2012-16 pitämistäni puheenvuoroista:

”Nythän tässä ajassa on vallalla sellainen henki, että toisten uskontokuntien oppeja ei saa arvostella ja että kaikki tiet vievät perille. Mutta onko tämä Jeesuksen sanomaa? Kirkon on terävoitettava viestiä, kun evankeliumia julistetaan.” (8.11.2012)

”Kansankirkkomme tulevaisuuden kannalta on nimittäin jopa kohtalokkaan tärkeää, että nuoret kirkon jäsenet tutustuvat muuhunkin kuin oman seurakunnan tai oman herätysliikkeen toimintaan. Opitaan kohtaamaan erilaisia kirkon jäseniä ja saadaan syvyyttä kirkon kokonaiskuvaan. Ehkäpä silloin nuoremme pysyvät helpommin kansankirkossa, kun media taas seuraavan kerran aloittaa maassamme jonkun kirkostaeroamis-kampanjan masinoinnin. Isosvaihto on omiaan myös tuomaan uusia toimintatapoja kotiseurakuntiin.” (8.11.2012)

”Kirkkohallitus esitti vaalipäivän äänestyksen alkamista sunnuntaiaamuna kello 9, mutta pidän parempana tätä mietinnön esitystä, että äänestys alkaisi vasta kello 11. Useimmissa seurakunnissa pidetään jumalanpalvelus ymmärtääkseni edelleen sunnuntaiaamuisin, ja jos haluamme pyhäpäivän ja perinteisen pyhäaamun jumalanpalveluksen arvoa korostaa, on mielestäni johdonmukaista aloittaa äänestys vasta kello 11 jälkeen, kuten edustaja Ylä-Autio esimerkiksi tuossa totesi. Äänestyksen aloittaminen kirkossa jumalanpalveluksen jälkeen on arvokas traditio, ja uskoisin, että reipas pappi ehtii kyllä tunnissa ainakin sanajumalanpalveluksen pitää.” (6.11.2013)

”Merkitseekö pakkoyhtymä uuden byrokratian tason luomista? Johtaako suurten yhtymien luominen toimintojen näivettymiseen reuna-alueilla? Miten diakonian asema muuttuu sääntelyn muuttuessa? Tuoko keskittäminen todellisia säästöjä? Täytyykö suuria seurakuntia ryhtyä keinotekoisesti pilkkomaan? Ja jos

seurakunnat haluavat pitää rakkaudella vaalitun omaisuuden hallussaan, ja jos seurakunnat haluavat huolehtia edelleen vaikkapa omista hautausmaistaan omien perinteiden ja paikallisten käytäntöjen nojalla, niin miksi me ottaisimme näiltä seurakunnilta tämän toiminnan pois, päätettäväksi pahimmillaan jopa satojen kilometrien päässä pitkien välimatkojen alueella?” (5.5.2014)

”Uskon, että henkilökohtaiset kontaktit ja työ paikallisseurakunnissa vaikuttaa nuorten mukaantuloon paljon enemmän kuin esimerkiksi vaikkapa kirkon valtakunnalliset mainoskampanjat, jotka parhaimmillaankin vain tukevat tätä työtä. Ja suurin motivoiva tekijä on toki se, että kun Jeesus tulee nuorelle rakkaaksi, niin silloin monesti nousee myös kiinnostus vastuunkantoon kotiseurakunnassa. Eli luodaan vaikutuskanavia, kerrotaan niistä, ja pidetään tässäkin työssä evankeliumi kirkkaasti esillä.” (8.5.2014)

”Suokoon Luoja, ettei maamme joutuisi enää yhteenkään sotaan. Mutta jos kovat päivät tulevat, on kristillisen kirkon ja armeijan yhteyden säilyttävä. Se on varmasti siunaukseksi kansallemme, kuten on jo nyt, rauhan aikana. Tässä lähetekeskustelun aikana on käytetty hyviä puheenvuoroja siitä, mikä merkitys Puolustusvoimien hengellisellä työllä on ja minkä takia olisi perusteltua säilyttää kenttäpiispan asema.” (9.5.2014)

”Emme saa koskaan vähätellä musiikin merkitystä uskonnollisen perinteen siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Eikä musiikin voimalla siirry ainoastaan perinne, vaan vahvan kristillisen sanoman sisältävä evankelioiva laulu voi hyvinkin synnyttää ja ylläpitää uskoa Jeesukseen ja antaa voimaa kristityn taisteluissa, iloissa ja suruissa. Minua on henkilökohtaisesti, rohkenen kertoa, koskettanut suuresti esimerkiksi kertomukset isomummistani, joka oli kuulemma tehnyt monet kotitilan askareet kristinuskon ilosanomaa kertoneita lauluja hyräillen. Ne

antoivat lohtua vaikeinakin hetkinä. Hän ehti haudata neljästätoista lapsestaan neljä ja myös aviomiehensä nuorimman lapsen ollessa puolitoistavuotias. Mutta silti piti perhettä eteenpäin viedä, ja kerrotaan, että monet kerrat hän aamulla navettapolkua astellessaan, joskus kyyneltenkin lävitse lauloi, että ”Käy yrtti-tarhasta polku / vie Golgatalle se...” Meillä on siis suuri vastuu myös tuleville sukupolville, kun hyväksymme näitä virsiä ja edistämme siten niiden mahdollista vakiintumista osaksi kristillistä perinnettä Suomessa.” (5.5.2015)

”Katolista kirkkoa on syytetty Marian liiallisesta korostamisesta, mutta olemmeko me protestantit jättäneet Marian tässä historian kulussa liian vähälle huomiolle? Maria ei pelasta ketään, Jeesus pelastaa. Mutta Marian esikuva voi vahvistaa meitä uskossamme ja ohjata Jeesusta kohti.” (4.11.2015)

”Haluan kuitenkin tuoda tässä yhteydessä esiin sen ajatuksen, että kaikki seurakunnassa tehtävä työ haudankaivajista keittäjiin oikein tehtynä palvelee Jumalan valtakuntaa. Minun puolestani kaikki työntekijät, samoin kuin seurakuntien vapaaehtoiset maallikot, voitaisiin siunata tai vihkiä tehtäviinsä. Tärkein vihkimys kirkon työhön joka tapauksessa on Pyhän Hengen kosketus. Silloin kun Jumalan tuli syttyy ihmisten sydämiin ja saarnatuolissakin palaa, niin silloin tämä kirkko elää.” (5.11.2015)

Kuvassa olen suuresti arvostamani teologin, pastori Aino Vestin kanssa. Kannatin aikanaan Ainon valintaa Turun hiippakunnan piispaksi. Aino oli minulle hyvä yhteistyötoveri ensimmäisellä kirkolliskokouksen istuntokaudellani 2012–16.

Kirjoittamiani runoja:

Kristinuskon saapuminen Suomeen

Betlehemin tähti syttyi ylle Juudan maan
kauan kesti kunnes kiiri viesti Pohjolaan
Golgatalla voitettu on valta syntien
vapauteen ja iloon kutsuttu on ihminen

vuosituhhat vielä kului ajan saatossa
Suomen heimo uinui pakanuuden unessa
Rooman kirkko saattoi Sanaa halki Euroopan
viimein saapui kirkon miehet Suomen rantahan

hurskas Ruotsin hallitsija Eerik Yhdeksäs
sekä piispa Englannista – Henrik nimensä
aloittivat ristiretken vaarat uhmaten
jotta Suomen kansa tuntis Ristin Jeesuksen

päällensä he saivat laumat hurjat pakanain
ristin liput kohottivat korkeemmalle vain
taika-opeistansa joutui kansa luopumaan
siitä meitä muistuttaapi lähde Kupittaan

monet esi-isät kävi silloin kasteelle
piispa Henrik neuvoi armon lähteet Suomelle
lempeästi kansaa kasvatti ja opetti
kunnes Lalli hänet kirvehellä lopetti

marttyyrien veri kirkkoa vain vahvisti
uudet kylvömiehet aina työhön tarttuvi
ethän, Suomen kansa, hylkää tätä perustaa
josta siniristilippummekin muistuttaa

ei väkivalta mitään pysyvää voi rakentaa
vaan sydämissä uskon tuli syttyi hehkumaan
miekaniskuja kun seurasi rakkauden työ
aamuurinkohon raukes pakanuuden yö

Murtumaton perusta

Koti, uskonto, isänmaa
– niiden pohjalta rakentaa
– tahtoivat esi-isät maamme.
Paljosta kiittää heitä saamme.

Ajan aallot vaikka raivoaa,
voi pelvotta seistä paikallaan,
kun perusta kestää ikuisesti,
murru ei koskaan Golgatan risti.

Yhä on se turva Suomen,
aina vuosi jälkeen vuoden.
Hän, joka turvaa Sanaan Herran,
kestää, kun kaikki katoa kerran.

Kirkossa

Joulukirkossa lapsena istuin
Ja joskus kai muulloinkin
Sitä menoa ihmetellen
Silloin lapsensydämin
Kuinka sisään saavuttuansa
Aina riveillä omillansa
Otti paikkansa kirkkokansa

Virsikirjan sain käteeni aina
Edestakaisin selailin
Osa pauhasi pasuunan lailla
Toiset suuta vain liikutti
Aina, aina, siellä' veisattiin
Ja ylöskin penkeistä kohottiin
"Enkeli taivaan" kun laulettiin

Siellä tienoilla alttarikaiteen
Pappi kaapujaan liehutteli
Ja pönttöä muistuttavasta
Saarnatuolista jutteli
Kuinka Kristus kuolon voitti
Meille riemun päivä koitti
Ja kanttori virren soitti

Kirkkovieraista kaikkia enää
Sunnuntaina en tavata vois
Papinkin käsistä lienee
Ehtoollismalja on pois
Heidät kohtaan perillä siellä
Kun pysyn vain ristin tiellä
Lapsenuskoa jos en kiellä

Lunastettu maa

lunastettu maa
sitä rakastakaa
ja varmasti vaalien rakentakaa
kerran se verellä vapaasti pestiin
pyhää on sen jokainen neliömetri

tuskien tiellä
ja kyynelin, hiellä
kulkivat esivanhemmat siellä
pystypäin halki historian
vaikka kohtalon kokivat raskahan

kulkutaudit, kadot ja sotien kauhut
– kestivät kaikki ajan pauhut

kallis isänmaa
vakaasti varjelkaa
esivanhempain uhri velvoittaa
jos työnsä täyttää Suomen suku
ei myrskyihin ajan se koskaan huku

verellä lunastettu on maa
sit'ei häpeä koskaan astua saa

Kirkolliskokouksen istuntokausi päättyi 8.11.2020. Olen saanut palvella Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa nyt kahden istuntokauden ajan tässä tehtävässä, keväästä 2012 lähtien. Saman ajan olen toiminut myös kirkon lakivaliokunnan jäsenenä.

Kiitos te, jotka luotitte minuun, ja äänestitte minut tähän tehtävään. Kiitos uskonveljet ja -sisaret kaikista upeista kohtaamista, joita näihin vuosiin mahtuu. Monien kanssa tänään hyvästeltäessä saimme todeta – jos emme enää näissä merkeissä tapaa, niin luotetaan siihen, että taivaassa kuitenkin kohdataan!

Jos valitsijat tahtovat ja Herran paluu viipyy, olen toki käytettävissä vielä seuraavalle nelivuotiskaudelle. Vaalit käydään 11.2.2020. Entisen paavin, Benedictuksen sanoin, luotan siihen, että Jumala on ennenkin osannut käyttää puutteellisia työkaluja valtakuntansa työssä. Mutta käyköön niin kuin on hyvä.